

บทที่ 4

ผลการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินสิ่งคุกคามทางสุขภาพกับปัญหาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย เพื่อเสนอแนะแนวทางเชิงนโยบายของผู้สูงอายุในชุมชนสะลง-ชีเหล็ก อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยการศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไป ข้อมูลการทำงานและข้อมูลสภาพแวดล้อมและความปลอดภัยในการทำงาน จากการแรงงานผู้สูงอายุกลุ่มเกษตรกร/เลี้ยงสัตว์ กลุ่มหัตถกรรม และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในพื้นที่ตำบลสะลง – ชีเหล็ก อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ และนำเสนอผลการศึกษาในลักษณะของการบรรยายประกอบตาราง และผลการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ ข้อมูลสภาพแวดล้อมและความปลอดภัยในการทำงาน สิ่งคุกคามทางสุขภาพ ปัญหาอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของแต่ละกลุ่มอาชีพ ผู้วิจัยได้สรุปข้อมูลในเชิงพรรณนาประกอบภาพ เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามาเปรียบเทียบและวิเคราะห์ตีความความเหมือนและความแตกต่างกันระหว่างสิ่งคุกคามทางสุขภาพกับปัญหาอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของผู้สูงอายุ โดยแบ่งออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการทำงาน

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลสภาพแวดล้อมและความปลอดภัยในการทำงาน

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินสิ่งคุกคามทางสุขภาพ 5 ด้าน ได้แก่ สิ่ง

คุกคามทาง กายภาพ ชีวภาพ เคมี การยศาสตร์ และจิตวิทยาทางสังคม

ส่วนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

ส่วนที่ 6 ผลการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลของทั่วไป

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	115	35.60
หญิง	208	64.40
อายุ (ปี)		
ค่าเฉลี่ย $\pm$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	61.5 $\pm$ 7.22	
ค่ามัธยฐาน (ค่าต่ำสุด : ค่าสูงสุด)	62 (45: 84)	
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	5	1.55
ประถมศึกษา	264	81.73
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	51	15.79
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	0	0.00
ปริญญาตรี	3	0.93
สถานภาพ		
โสด	18	5.57
สมรส	233	72.14
หย่า	15	4.64
แยกกันอยู่	0	0.00
หม้าย	57	17.65
รายได้ของครอบครัว (เฉลี่ยต่อเดือน)		
น้อยกว่า 5,000 บาท	207	64.09
5,000 – 10,000 บาท	96	29.72
10,001 – 15,000 บาท	12	3.72
มากกว่า 15,000 บาท	8	2.48
รวม	323	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า แรงงานผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 64.40 มีอายุอยู่ในช่วง มากที่สุด ร้อยละ รองลงมาคือ ร้อยละ โดยมีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 81.73 ระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า ร้อยละ 15.79 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 72.14 รองลงมาคือ สถานภาพหม้าย ร้อยละ 17.65 และสถานภาพโสด ร้อยละ 5.57 ตามลำดับ แรงงานผู้สูงอายุมีรายได้ของครอบครัวโดยเฉลี่ยต่อเดือน น้อยกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 64.09 และรายได้เฉลี่ยอยู่ที่ 5,000 – 10,000 บาท ร้อยละ 29.72

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของประวัติการรักษาของกลุ่มตัวอย่าง

ประวัติการรักษา	จำนวน	ร้อยละ
โรคประจำตัว		
ไม่มี	140	43.34
มี	183	56.66
ระบุ (ถ้ามี)		
เกาต์	6	3.28
เบาหวาน	27	14.75
โรคไต	5	2.73
โรคกระเพาะ	7	3.83
โรคหัวใจ	6	3.28
ไขมัน	22	12.02
กระดูกเสื่อม	3	1.64
กระดูกทับเส้นประสาท	4	2.19
ข้อเข่า	5	2.73
ความดันโลหิต	89	48.63
ตับอ่อนอักเสบ	1	0.55
ปวดขา	1	0.55
มะเร็งเต้านม	1	0.55
หืดหอบ	6	3.28

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของประวัติการรักษาของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ประวัติการรักษา	จำนวน	ร้อยละ
ประวัติการผ่าตัด		
เคย	124	38.39
ไม่เคย	199	61.61
ระบุ (ถ้าเคย)		
ผ่าตัดเข่า	5	4.03
ผ่าตัดเนื้องอก	9	7.26
ผ่าตัดไทรอยด์	5	4.03
ผ่าตัดไส้เลื่อน	3	2.42
ผ่าตัดไส้ติ่ง	13	10.48
ผ่าตัดกระดูก	4	3.23
ผ่าตัดกระดูกทับเส้น	2	1.61
ผ่าตัดข้อมือ	2	1.61
ผ่าตัดขาขวา	3	2.42
ผ่าตัดคลอด	23	18.55
ผ่าตัดคอพอก	1	0.81
ผ่าตัดตา	3	2.42
ผ่าตัดทำหมัน	15	12.10
ผ่าตัดนม	3	2.42
ผ่าตัดนิ้ว	4	3.23
ผ่าตัดมดลูก	4	3.23
ผ่าตัดมะเร็ง	1	0.81
ผ่าตัดหน้าผาก	2	1.61
ผ่าตัดหัวเข่า	7	5.65
ผ่าตัดหัวใจ	3	2.42
ผ่าตัดนิ้ว	12	9.68
รวม	323	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า แรงงานผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัว คิดเป็นร้อยละ 56.66 โดยโรคประจำตัวที่พบมากที่สุดคือ ความดันโลหิตสูง ร้อยละ 48.63 รองลงมาได้แก่ เบาหวาน ร้อยละ 14.75 และโรคไขมัน ร้อยละ 12.02 ตามลำดับ ส่วนประวัติการผ่าตัด พบว่าแรงงานผู้สูงอายุที่เคยผ่าตัด ร้อยละ 40.71 โดยสาเหตุที่ทำการผ่าตัดส่วนใหญ่คือผ่าตัดคลอด ร้อยละ 17.54 รองลงมาได้แก่ ผ่าตัดทำหมัน ผ่าตัดไส้ติ่ง และผ่าตัดนิ่ว ร้อยละ 12.28 เท่ากัน

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการทำงาน

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละ อาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่าง

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพหลัก		
เกษตรกร/เลี้ยงสัตว์	264	81.73
หัตถกรรมท้องถิ่น	20	6.19
รัฐวิสาหกิจชุมชน	39	12.07
ชั่วโมงการทำงาน (ชั่วโมง/วัน)		
น้อยกว่า 6 ชม./วัน	62	19.20
6-7 ชม./วัน	74	22.91
8-9 ชม./วัน	178	55.11
มากกว่า 9 ชม./วัน	9	2.79
ระยะเวลาการทำงาน (ปี)		
น้อยกว่า 1 ปี	1	0.31
1 - 3 ปี	5	1.55
3 - 5 ปี	16	4.95
มากกว่า 5 ปี	301	93.19
หน้าที่หลักของท่าน	2	3.51
เย็บผ้าโหล	4	1.24
เลี้ยงวัว	3	0.93
แม่บ้าน	6	1.86
ข้าวแปรรูปของชุมชน	5	1.55
จักรสาน	10	3.10
ถักนุ่งแผ่น	1	0.31
ทำเส้นขนมจีน	14	4.33
ทำไม้กวาด	2	0.62
ทำกระเป๋	3	0.93
ทำขนม	10	3.10

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละ อาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ทำดอกไม้จัน	5	1.55
ทำนา ทำสวน ทำไร่	245	75.85
ปลูกสวนครัว	15	4.64
รวม	323	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า แรงงานผู้สูงอายุที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักเป็นเกษตรกร/เลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 81.73 มีจำนวนชั่วโมงการทำงานประมาณ 8-9 ชม/วัน คิดเป็นร้อยละ 55.11 รองลงมาได้แก่ 6-7 ชม/วัน คิดเป็นร้อยละ 22.91 แรงงานผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีระยะเวลาการทำงานมากกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 93.19 โดยมีหน้าที่หลักคือ การทำไร่ ทำนา มากที่สุด ร้อยละ 75.85 รองลงมาได้แก่ ปลูกสวนครัว ร้อยละ 4.64 และทำเส้นขนมจีนร้อยละ 4.33 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละ ข้อมูลสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเสริม

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพเสริม		
เก็บผักสวนครัว	3	1.89
เกษตรกร	11	6.92
เผาถ่าน	3	1.89
เย็บผ้า	3	1.89
แคทดี้ (ทำงานสนามกอล์ฟ)	2	1.26
ก่อสร้าง	20	12.58
ขับรถรับจ้าง	6	3.77
ขายกล้วยเดี่ยว	2	1.26
ขายขนม	2	1.26
ขายหมู	2	1.26
คัทยาสูบ	4	2.52
ค้าขาย	14	8.81
ซ่อมวิทยุ	2	1.26

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละ ข้อมูลสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเสริม (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ทำถั่วเน่าแผ่น	2	1.26
ทำข้าวเกรียบ	2	1.26
ทำถั่วเน่าแผ่น	2	1.26
ทำหญาแฝก	14	8.81
นักรการเมืองท้องถิ่น	2	1.26
บ่มยาสูบ	2	1.26
ปลูกผัก	9	5.66
รับจ้างทั่วไป	48	30.19
सानไบหญาแฝก	2	1.26
อสม.	2	1.26

จากตารางที่ 4.4 พบว่า สำหรับแรงงานผู้สูงอายุที่มีอาชีพเสริมส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 30.19 รองลงมาคือ ก่อสร้าง ร้อยละ 12.58 ค้าขาย และทำหญาแฝก ร้อยละ 8.81 เท่ากัน

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุดและต่ำสุดของข้อมูลการทำงาน (N=159)

	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD.)	ค่าสูงสุด (max)	ค่าต่ำสุด (min)
ชั่วโมงการทำงาน (ชั่วโมง/วัน)	5.74	2.62	1	9
ระยะเวลาการทำงาน (ปี)	14.56	10.75	1	49

จากตารางที่ 4.5 พบว่า แรงงานผู้สูงอายุมีชั่วโมงการทำงาน โดยเฉลี่ย 5.74 ชั่วโมง โดยมีชั่วโมงการทำงานที่สูงที่สุดคือ 9 ชั่วโมงต่อวัน และชั่วโมงการทำงานต่ำที่สุด คือ 1 ชั่วโมงต่อวัน ซึ่งมีระยะเวลาการทำงาน โดยเฉลี่ย 14.56 ชั่วโมง/วัน ระยะเวลาการทำงานที่สูงที่สุด คือ 49 ปี และระยะเวลาการทำงานต่ำที่สุด คือ 1 ปี

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละ ข้อมูลการสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงาน

ปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงาน	จำนวน (ร้อยละ)	
	เคย	ไม่เคย
1. ความร้อน/เสียงดัง/กลิ่นเหม็น/ฝุ่น	243 (75.23)	80 (24.77)
2. สารเคมี/ยาฆ่าแมลง/สีสเปรย์	233 (72.14)	90 (27.86)
3. ทำงานลักษณะเดิม ๆ ซ้ำ ๆ /ก้ม ๆ เงย ๆ	305 (94.43)	18 (5.57)
4. มีภาวะความเครียด/กดดัน	46 (14.24)	277 (85.76)
5. พบสัตว์นำโรค เช่น หนู /สัตว์มีพิษ เช่น ตะขาบ งู	208 (64.40)	115 (35.60)
6. สิ่งแวดล้อมในการทำงานที่ไม่เหมาะสม	22 (6.81)	301 (93.19)

จากตารางที่ 4.6 พบว่า จากข้อมูลการสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงาน แรงงานผู้สูงอายุเคยได้รับปัจจัยทำงานลักษณะเดิม ๆ ซ้ำ ๆ /ก้ม ๆ เงย ๆ มากที่สุด ร้อยละ 94.43 ปัจจัยความร้อน/เสียงดัง/กลิ่นเหม็น/ฝุ่น ร้อยละ 75.23 และสารเคมี/ยาฆ่าแมลง/สีสเปรย์ ร้อยละ 72.14 ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมและความปลอดภัยในการทำงาน

ตารางที่ 4.7 ตารางแสดง ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเสี่ยงของสภาพแวดล้อมสภาพการทำงาน

ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความหมาย
สิ่งแวดลอมและสภาพการทำงานไม่ปลอดภัย			
1. ในที่ทำงานของท่านมีกลิ่นเหม็น/ระบบถ่ายเทอากาศไม่ดี	1.48	0.61	ต่ำ
2. ท่านทำงานในบริเวณที่ชื้นเปียก/แฉะ	1.90	0.71	ปานกลาง
3. ท่านทำงานกับอุปกรณ์ / เครื่องมือที่มีความแหลมคม	2.28	0.78	ปานกลาง
4. ท่านจัดเครื่องมืออุปกรณ์ไม่เป็นระเบียบ/บริเวณที่ทำงานของท่านมีสิ่งกีดขวาง	1.72	0.69	ปานกลาง
5. ท่านต้องทำงานกลางแจ้ง/มีเสียงดัง/แสงสว่างไม่เพียงพอ	2.24	0.84	ปานกลาง
6. บริเวณที่ทำงานของท่านมีสายไฟรั่ว/ชำรุด	1.18	0.49	ต่ำ
7. ท่านต้องทำงานบนที่สูง เช่น ต้องปีนป่าย ต้องขึ้นที่สูงซึ่งเสี่ยงต่อการพลัดตก	1.20	0.49	ต่ำ
รวม	1.72	0.79	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 พบว่า แรงงานผู้สูงอายุอยู่ในสภาพแวดล้อมและความปลอดภัยในการทำงานที่มีความเสี่ยงปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.72 เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าประเด็นที่มีความเสี่ยงสูงสุดคือ แรงงานผู้สูงอายุต้องทำงานกับอุปกรณ์ / เครื่องมือที่มีความแหลมคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.28 รองลงมาคือแรงงานผู้สูงอายุต้องทำงานกลางแจ้ง/มีเสียงดัง/แสงสว่างไม่เพียงพอ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.24 และแรงงานผู้สูงอายุต้องทำงานกับอุปกรณ์ / เครื่องมือที่มีความแหลมคม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.90 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 ตารางแสดง ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเสี่ยงของพฤติกรรมการทำงานที่ไม่ปลอดภัย

ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความหมาย
พฤติกรรมการทำงานที่ไม่ปลอดภัย			
1.ท่านไม่เคยสำรวจเครื่องจักร/เครื่องมือที่ท่านต้องใช้ก่อนปฏิบัติงานเลย	1.61	0.82	ต่ำ
2.ท่านแต่งกายไม่รัดกุมและเหมาะสมกับงาน เช่น สวมเสื้อแขนสั้น กางเกงขาสั้น	1.42	0.73	ต่ำ
3.ท่านต้องทำงานแม้ท่านจะรู้สึกว่าคุณภาพร่างกายของท่านไม่พร้อมต่อการทำงาน เช่น ไม่สบาย, เมาสุรา, ปักผ่อนไม่เพียงพอ เป็นต้น	1.64	0.68	ต่ำ
4.บางขั้นตอนที่ท่านเห็นว่ามันไม่สำคัญท่านก็จะข้ามขั้นตอนนั้นไปเลยเพื่อความรวดเร็ว/สะดวก	1.74	0.68	ปานกลาง
5.ท่านชอบดัดแปลงหรือประยุกต์เครื่องมือเพื่อให้ง่ายและสะดวกต่อการทำงาน	1.36	0.58	ต่ำ
6.เมื่อท่านใช้งานเครื่องมือที่มีคมเสร็จหรือใช้สารเคมีเสร็จ ท่านจะยังไม่เก็บเข้าที่ในทันที	1.72	0.67	ปานกลาง
7.ท่านมีการทำความสะอาดเครื่องมือในสถานที่ทำงานสม่ำเสมอ	1.40	0.65	ต่ำ
8.ท่านไม่ชอบใช้อุปกรณ์ป้องกัน เช่น ถุงมือ หน้ากาก รองเท้าบูต เพราะไม่สะดวกต่อการทำงาน	1.79	0.77	ปานกลาง
รวมพฤติกรรมการทำงานที่ไม่ปลอดภัย	1.70	0.78	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 พบว่า พฤติกรรมการทำงานที่ไม่ปลอดภัยของแรงงานผู้สูงอายุโดยรวมมีความเสี่ยงปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.70 เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าประเด็นที่มีความเสี่ยงมากที่สุดคือ แรงงานผู้สูงอายุไม่ชอบใช้อุปกรณ์ป้องกัน เช่น ถุงมือ หน้ากาก รองเท้าบูต เพราะไม่สะดวกต่อการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.79 รองลงมาคือบางขั้นตอนที่ท่านเห็นว่ามันไม่สำคัญท่านก็จะข้ามขั้นตอนนั้นไปเลยเพื่อความรวดเร็ว/สะดวก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.74 และเมื่อใช้งานเครื่องมือที่มีคมเสร็จหรือใช้สารเคมีเสร็จ จะยังไม่เก็บเข้าที่ในทันทีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.72 ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินสิ่งคุกคามทางสุขภาพ 5 ด้าน

4.1. ด้านสิ่งคุกคามทางกายภาพ

ตารางที่ 4.9 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเสี่ยงด้านสิ่งคุกคามทางกายภาพ

ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความหมาย
1.ท่านต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีกลิ่นเหม็น	1.53	0.63	ต่ำ
2.ท่านต้องสัมผัสกับเสียงดังจนพูดคุยกันในระยะใกล้ไม่รู้เรื่อง	1.59	0.63	ต่ำ
3.ท่านทำงานสัมผัสกับแสงสว่างที่จ้า จนต้องหรี่ตาในการทำงาน	2.29	0.76	ปานกลาง
4.ท่านต้องทำงานบริเวณที่แสงสว่างส่องถึงน้อย จนต้องเพ่งสายตา	1.58	0.72	ต่ำ
5.ท่านต้องทำงานสัมผัสกับเสียงรบกวนจนรู้สึกรำคาญ	1.61	0.64	ต่ำ
6.ท่านทำงานสัมผัสกับความสั่นสะเทือนตลอดเวลาที่ทำงาน	1.47	0.66	ต่ำ
7.ท่านต้องทำงานที่มีฝุ่นละอองตลอดเวลาที่ทำงาน	2.14	0.71	ปานกลาง
8.ท่านต้องทำงานสัมผัสกับความร้อนจนมีเหงื่อไหลตลอดเวลาในที่ทำงาน	2.46	0.76	สูง
9.ท่านต้องทำงานสัมผัสกับแหล่งความเย็นจนรู้สึกหนาวตลอดเวลาที่ทำงาน	1.30	0.59	ต่ำ
10.ท่านสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันขณะทำงาน เช่น ที่อุดหู ถุงมือ รองเท้าบูต แวนตา ผ้าปิดจมูก ฯลฯ	1.82	0.74	ปานกลาง
รวมด้านสิ่งคุกคามทางกายภาพ	1.81	0.76	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ด้านสิ่งคุกคามทางกายภาพในการทำงานของแรงงานผู้สูงอายุ โดยรวมมีความเสี่ยงปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.81 เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ประเด็นที่มีความเสี่ยงสูงคือ แรงงานต้องทำงานสัมผัสกับความร้อนจนมีเหงื่อไหลตลอดเวลาในที่ทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.46 ส่วนประเด็นอื่น ๆ มีความเสี่ยงปานกลาง ได้แก่ แรงงานผู้สูงอายุต้องทำงานสัมผัสกับ

แสงสว่างที่จ้า จนต้องหรี่ตาในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.29 ต้องทำงานที่มีฝุ่นละอองตลอดเวลา ที่ทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.14 และสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันขณะทำงาน เช่น ที่อุดหู ถุงมือ รองเท้าบูต แวนตา ผ้าปิดจมูก ฯลฯ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.82 ตามลำดับ

4.2. ด้านสิ่งคุกคามทางชีวภาพ

ตารางที่ 4.10 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยด้านชีวภาพ

ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความหมาย
1. ปัจจัยด้านชีวภาพ			
1) บริเวณที่ทำงานมีสัตว์มีพิษ เช่น ตะขาบ แมงป่อง งู	1.82	0.74	ปานกลาง
2) บริเวณที่ทำงานมีแหล่งสะสมพาหะนำโรค เช่น แมลงสาบ ยุง หนู	2.11	0.74	ปานกลาง
3) บริเวณที่ทำงานมีสัตว์เลื้อยอาศั้อยู่ เช่น หมู สุนัข เป็ด ไก่ นก แมว กระต่าย	1.82	0.86	ปานกลาง
4) ทานชอบเดินเท้าเปล่าลุยน้ำ/โคลน	1.50	0.68	ต่ำ
5) ทานล้างคอกสัตว์หรือที่อยู่อาศัยของสัตว์เลี้ยงของทาน	1.51	0.71	ต่ำ
6) ทานทำความสะอาด/อาบน้ำ/และดูแลสุขาภิบาลให้สัตว์ของตนเอง	2.26	0.83	ปานกลาง
7) สัตว์เลี้ยงของท่านเคยป่วยตาย	1.28	0.57	ต่ำ
รวมปัจจัยด้านชีวภาพ	1.76	0.80	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ปัจจัยด้านชีวภาพของแรงงานผู้สูงอายุในภาพรวมมีความเสี่ยงปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.76 เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ประเด็นที่มีความเสี่ยงปานกลางคือ แรงงานผู้สูงอายุระบุว่าได้ทำความสะอาด/อาบน้ำ/และดูแลสุขาภิบาลให้สัตว์ของตนเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.26 บริเวณที่ทำงานมีแหล่งสะสมพาหะนำโรค เช่น แมลงสาบ ยุง หนู มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.11 อีกทั้งบริเวณที่ทำงานมีสัตว์มีพิษ เช่น ตะขาบ แมงป่อง งู และบริเวณที่ทำงานมีสัตว์เลื้อยอาศั้อยู่ เช่น หมู สุนัข เป็ด ไก่ นก แมว กระต่าย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.82 เท่ากัน

ตารางที่ 4.11 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยด้านการสัมผัสสิ่งคุกคามทางชีวภาพ

ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความหมาย
2. ปัจจัยด้านการสัมผัสสิ่งคุกคามทางชีวภาพ			
1) ท่านล้างมือทุกครั้งหลังการปฏิบัติงาน	1.18	0.48	ต่ำ
2) หากเกิดบาดแผล หรือ ถูกแมลงสัตว์กัดต่อย ท่านจะหยุดทำงานทันทีและรีบไปพบแพทย์	1.77	0.78	ปานกลาง
3) ท่านอาบน้ำชำระร่างกายทันที หลังจากอยู่ในน้ำขังเป็นเวลานาน	1.42	0.67	ต่ำ
4) สิ่งแวดล้อมในการทำงานของท่านไม่เป็นแหล่งเพาะหรือสะสมของเชื้อโรค	2.23	0.76	ปานกลาง
5) ท่านปรับเปลี่ยนสถานที่ทำงานให้เหมาะสมต่อการทำงาน เช่น จัดสถานที่ทำงานให้สะอาด ไม่รกรุงรัง มีน้ำสะอาดสำหรับชำระล้างร่างกาย ฯลฯ	1.52	0.65	ต่ำ
6) หากท่านมีการสัมผัสเชื้อโรค ท่านจะรีบไปพบแพทย์ เพื่อตรวจดูอาการ	1.76	0.74	ปานกลาง
รวมปัจจัยด้านการสัมผัสสิ่งคุกคามทางชีวภาพ	1.65	0.76	ต่ำ

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ปัจจัยด้านการสัมผัสสิ่งคุกคามทางชีวภาพของแรงงานผู้สูงอายุในภาพรวมมีความเสี่ยงต่ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.65 เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ประเด็นที่มีความเสี่ยงปานกลางคือ สิ่งแวดล้อมในการทำงานไม่เป็นแหล่งเพาะหรือสะสมของเชื้อโรค มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.23 หากเกิดบาดแผล หรือ ถูกแมลงสัตว์กัดต่อย จะหยุดทำงานทันทีและรีบไปพบแพทย์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.77 และหากมีการสัมผัสเชื้อโรค จะรีบไปพบแพทย์ เพื่อตรวจดูอาการ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.76 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยด้านการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายทางชีวภาพ

ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความหมาย
3. ปัจจัยด้านการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายทางชีวภาพ			
1) ท่านป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่มีอยู่ในน้ำ โดยการสวมใส่รองเท้าทุกครั้ง	1.22	0.53	ต่ำ
2) ท่านสวมรองเท้าหุ้มส้นเพื่อป้องกันของแหลมคม เช่น เศษแก้ว กิ่งไม้แข็งๆ ที่มุดาจนเกิดบาดแผล หรือป้องกันสัตว์ เช่น งู หรือสัตว์มีพิษอื่น ๆ กัด	1.37	0.61	ต่ำ
3) ท่านสวมใส่เสื้อแขนยาวที่ปิดมิดชิดถึงข้อมือ	1.24	0.56	ต่ำ
4) ท่านป้องกันอันตรายจากฝุ่นโดยการสวมใส่หน้ากากอนามัย	1.59	0.66	ต่ำ
5) ท่านจะสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันเมื่อท่านมีบาดแผล เช่น สวมใส่รองเท้าหุ้มส้นเมื่อมีแผลที่เท้า ฯลฯ	1.28	0.51	ต่ำ
6) ท่านสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันเตรียมพร้อมทุกครั้งก่อนการทำงาน เช่น สวมถุงมือยาง รองเท้าบูต	1.46	0.58	ต่ำ
รวมปัจจัยด้านการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายทางชีวภาพ	1.36	0.59	ต่ำ

จากตารางที่ 4.12 พบว่า รวมปัจจัยด้านการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายทางชีวภาพของแรงงานผู้สูงอายุในภาพรวมมีความเสี่ยงต่ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.36 เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ทุกประเด็นที่มีความเสี่ยงต่ำ ได้แก่ การป้องกันอันตรายจากฝุ่นโดยการสวมใส่หน้ากากอนามัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.59 การสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันเตรียมพร้อมทุกครั้งก่อนการทำงาน เช่น สวมถุงมือยาง รองเท้าบูต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.46 และสวมรองเท้าหุ้มส้นเพื่อป้องกันของแหลมคม เช่น เศษแก้ว กิ่งไม้แข็งๆ ที่มุดาจนเกิดบาดแผล หรือป้องกันสัตว์ เช่น งู หรือสัตว์มีพิษอื่น ๆ กัด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.37 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.13 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านสิ่งคุกคามทางชีวภาพ

	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปล ความหมาย
รวมด้านสิ่งคุกคามทางชีวภาพ	1.60	0.75	ต่ำ

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ในภาพรวมด้านสิ่งคุกคามทางชีวภาพแรงงานผู้สูงอายุในภาพรวมมีความเสี่ยงต่ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.60

4.3. ด้านสิ่งคุกคามทางเคมี

ตารางที่ 4.14 จำนวนและร้อยละ ของข้อมูลสิ่งคุกคามทางเคมี

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาที่ใช้สารเคมี		
น้อยกว่า 1 ปี	243	85.87
ระยะเวลา 1-5 ปี	23	8.13
ระยะเวลา 6-10 ปี	6	2.12
มากกว่า 10 ปี	11	3.89
ความถี่ในการสัมผัสสารเคมีเฉลี่ยต่อสัปดาห์		
สัมผัส 1-2 วัน/สัปดาห์	37	13.07
สัมผัส 3-4 วัน/สัปดาห์	40	14.13
สัมผัส 5-6 วัน/สัปดาห์	15	5.30
สัมผัสทุกวัน	191	67.49
การทำงานของท่านมีการสัมผัสสารเคมีชนิดใดมากที่สุด		
น้ำมันหล่อลื่น	3	1.15
ปุ๋ยเคมี	8	3.05
ยากำจัดหอย	3	1.15
ยาคุมหญ้า	2	0.76
ยาฆ่าแมลง	148	56.49
ยาฆ่าหญ้า	99	37.79
ยาฆ่าหอย	6	2.29

ตารางที่ 4.14 จำนวนและร้อยละ ของข้อมูลสิ่งคุกคามทางเคมี (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ยานอท	3	1.15
สเปรย์พ่นสี	4	1.53
สารกันเชื้อรา	3	1.15
สารกำจัดศัตรูพืช	2	0.76
รวม	283	100.00

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ระยะเวลาที่ใช้สารเคมีของแรงงานผู้สูงอายุที่ส่วนใหญ่ น้อยกว่า 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 85.87 ความถี่ในการสัมผัสสารเคมีทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 67.49 โดยแรงงานผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีการสัมผัสยาฆ่าแมลงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.49 รองลงมาคือ ยาฆ่าหญ้า ร้อยละ 37.79 และยาฆ่าหอย ร้อยละ 2.29 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.15 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ข้อมูลสิ่งคุกคามทางเคมี

ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความหมาย
1. ปัจจัยด้านสารเคมี			
1) ยาฆ่าแมลง	2.27	0.77	ปานกลาง
2) สารกำจัดวัชพืช	2.22	0.79	ปานกลาง
3) สารกำจัดสัตว์ฟันแทะ เช่น หนู	1.49	0.69	ต่ำ
4) สารกันเชื้อรา	1.51	0.72	ต่ำ
5) ไอพุ่มของสี/สเปรย์ฉีดพ่น	1.34	0.57	ต่ำ
6) น้ำมัน/จาระบี/กาว/ทินเนอร์	1.74	0.81	ปานกลาง
7) ควั่น/แก๊ส/ไอระเหยจากสารเคมี	1.53	0.74	ต่ำ
8) อื่น ๆ	1.04	0.54	ต่ำ
รวมปัจจัยด้านสารเคมี	1.66	0.80	ต่ำ

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ปัจจัยด้านสารเคมีของแรงงานผู้สูงอายุในภาพรวมมีความเสี่ยงต่ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.66 เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าประเด็นที่มีความเสี่ยงปานกลาง ได้แก่ ยาฆ่า

แมลง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.27 สารกำจัดวัชพืช มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.22 และน้ำมัน/จาระบี/กาว/ทินเนอร์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.74 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.16 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ของปัจจัยด้านการสัมผัสสารเคมี

ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความหมาย
2. ปัจจัยด้านการสัมผัสสารเคมี			
1) ท่านอ่านฉลากข้างภาชนะบรรจุสารเคมีก่อนใช้ทุกครั้ง	1.06	0.33	ต่ำ
2) ท่านปฏิบัติตามคำแนะนำที่ระบุไว้บนฉลาก	1.06	0.33	ต่ำ
3) ท่านผสมสารเคมีในปริมาณที่ระบุไว้ตามวิธีการใช้ที่ฉลาก	1.08	0.38	ต่ำ
4) ท่านใช้อุปกรณ์ในการกวนผสมสารให้เข้ากัน เช่น ไม้	1.30	0.61	ต่ำ
5) ท่านดูทิศทางลมก่อนฉีดพ่นสารเคมี	1.11	0.43	ต่ำ
6) ขณะที่ฉีดพ่นท่านระวังไม่ให้ละอองสารเคมีปลิวเข้าหาตัว อาหาร น้ำดื่ม และของที่อยู่ข้างเคียง	1.19	0.54	ต่ำ
7) ท่านล้างมือทุกครั้ง หลังทำงานกับสารเคมี	1.11	0.43	ต่ำ
8) หากมีอาการอ่อนเพลีย ท่านจะหยุดทำงานกับสารเคมี	1.27	0.59	ต่ำ
9) ท่านอาบน้ำชำระร่างกายทันที หลังฉีดพ่นสารเคมีทันที	1.11	0.42	ต่ำ
10) ท่านแยกซักเสื้อผ้าที่มีการปนเปื้อนสารเคมีจากเสื้อผ้าของสมาชิกในครอบครัว	1.18	0.50	ต่ำ
11) ท่านล้างภาชนะบรรจุสารเคมีในแหล่งน้ำธรรมชาติ	1.98	0.85	ปานกลาง
12) ท่านนำน้ำที่ล้างอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ฉีดพ่น ไปทิ้งลงดิน หรือแหล่งน้ำบริเวณใกล้เคียง	2.35	0.76	สูง
13) ท่านนำภาชนะบรรจุสารเคมีที่ใช้แล้วนำกลับมาใช้ใหม่	1.61	0.82	ต่ำ
14) ท่านจัดเก็บสารเคมีกำจัดศัตรูพืชไว้ในที่ปลอดภัยห่างจากเด็ก	1.15	0.45	ต่ำ
15) ท่านเก็บเครื่องมืออุปกรณ์ในการพ่นสารเคมี โดยแยกเก็บ ออกจากเครื่องใช้อื่น ๆ ภายในบ้าน	1.15	0.45	ต่ำ
16) ท่านดูแลรักษาอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ฉีดพ่นสารเคมีให้อยู่ ในสภาพที่พร้อมใช้งานเสมอ	1.17	0.48	ต่ำ
รวมปัจจัยด้านการสัมผัสสารเคมี	1.31	0.66	ต่ำ

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ปัจจัยด้านการสัมผัสสารเคมีของแรงงานผู้สูงอายุในภาพรวมมีความเสี่ยงต่ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.31 เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ประเด็นที่มีความเสี่ยงสูงคือการนำน้ำที่ล้างอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ฉีดพ่น ไปทิ้งลงดินหรือแหล่งน้ำบริเวณใกล้เคียง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.35 และประเด็นที่มีความเสี่ยงปานกลาง ได้แก่ การล้างภาชนะบรรจุสารเคมีในแหล่งน้ำธรรมชาติมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.98

ตารางที่ 4.17 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ปัจจัยด้านการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันสารเคมี

ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความหมาย
3. ปัจจัยด้านการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันสารเคมี			
1) ท่านป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีขณะฉีด / พ่น โดยการสวมเสื้อแขนยาว กางเกงขายาว หน้ากาก แว่นตาและสวมรองเท้าปิดคลุมผิวหนังอย่างมิดชิด	1.23	0.52	ต่ำ
2) ท่านใส่รองเท้าอย่างที่มีความสูงอย่างน้อยครึ่งน่อง ในขณะที่ฉีดพ่นสารเคมี	1.23	0.55	ต่ำ
3) ท่านสวมถุงมือทุกครั้งที่ใช้ผสมสารเคมี	1.25	0.57	ต่ำ
4) ท่านใช้หน้ากากป้องกันระบบทางเดินหายใจ ขณะฉีดพ่นสารเคมี	1.23	0.55	ต่ำ
รวมปัจจัยด้านการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันสารเคมี	1.23	0.55	ต่ำ

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ปัจจัยด้านการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันสารเคมีของแรงงานผู้สูงอายุในภาพรวมมีความเสี่ยงต่ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.23 เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ประเด็นที่มีความเสี่ยงมากที่สุดคือ สวมถุงมือทุกครั้งที่ใช้ผสมสารเคมี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.25 และส่วนประเด็นอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.23 เท่ากัน

ตารางที่ 4.18 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านสิ่งคุกคามทางเคมี

	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความหมาย
รวมด้านสิ่งคุกคามทางเคมี	1.40	0.70	ต่ำ

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ในภาพรวมด้านสิ่งคุกคามทางเคมีของแรงงานผู้สูงอายุในภาพรวมมีความเสี่ยงต่ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.40

4.4.ด้านสิ่งคุกคามทางการยศาสตร์

ตารางที่ 4.19 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของท่าทางในการทำงานที่ไม่เหมาะสม

ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความหมาย
1. ท่าทางในการทำงานที่ไม่เหมาะสม			
1) ท่านต้องทำงานโดยการก้มหรือเงยของศีรษะ	2.64	0.53	สูง
2) ท่านต้องทำงานโดยการหมุนของศีรษะหรือเอียงคอไปด้านข้าง	2.25	0.61	ปานกลาง
3) ท่านต้องทำงานโดยการบิดเกร็งหรือหมุนข้อมือ	2.60	0.65	สูง
4) ท่านต้องทำงานโดยการยกแขนขึ้นเหนือศีรษะ	2.39	0.74	สูง
5) ท่านต้องทำงานโดยการก้มลำตัวหรือบิดลำตัว	2.51	0.59	สูง
6) ท่านต้องทำงานทั้งเหยียดและงอข้อศอก ด้วยความเร็วและแรง	2.45	0.71	สูง
7. ท่านไม่ค่อยพักระหว่างการทำงาน	1.36	0.58	ต่ำ
8) ท่านทำงานในลักษณะที่ต้องเอื้อมหรือเอี้ยวตัวขณะหยิบของ	2.31	0.64	ปานกลาง
9) ท่านไม่หยุดพักงานแม้ร่างกายมีอาการบาดเจ็บ	1.40	0.60	ต่ำ
10) ในกรณีที่ไม่มีเก้าอี้ ท่านต้องนั่งยอง ๆ ในการทำงาน	1.86	0.73	ปานกลาง
11) ท่านต้องนั่งทำงานเป็นเวลามากกว่าครึ่งหนึ่งของเวลาทำงานทั้งหมด	1.69	0.75	ปานกลาง
12) ท่านต้องยืนทำงานเป็นเวลามากกว่าครึ่งหนึ่งของเวลาทำงานทั้งหมด	1.93	0.71	ปานกลาง
13) ท่านทำงานในลักษณะนั่งสลับยืนพอก ๆ กัน	1.98	0.73	ปานกลาง
14) ท่านมีการลงน้ำหนักของตัวไปข้างใดข้างหนึ่ง หรืออยู่ในท่าที่ไม่สมดุลเสมอ ๆ	1.79	0.63	ปานกลาง
รวม	2.08	0.78	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ในภาพรวมท่าทางการทำงานที่ไม่เหมาะสมของแรงงานผู้สูงอายุมีความเสี่ยงปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.08 เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าประเด็นที่มีความเสี่ยงสูง ได้แก่ ต้องทำงานโดยการก้มหรือเงยของศีรษะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.64 ต้องทำงานโดยการบิดเกร็งหรือหมุนข้อมือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.60 และต้องทำงานโดยการก้มลำตัวหรือบิดลำตัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.51 ตามลำดับ ส่วนประเด็นที่มีความเสี่ยงปานกลาง ได้แก่ ทำงานในลักษณะที่ต้องเอื้อมหรือเอี้ยวตัวขณะหยิบของ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.31 ต้องทำงานโดยการหมุนของศีรษะหรือเอียงคอไปด้านข้าง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.25 และทำงานในลักษณะนั่งสลับยืนพอกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.98 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.20 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการทำงานในลักษณะซ้ำ ๆ

ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความหมาย
2. การทำงานในลักษณะซ้ำ ๆ			
1) ท่านต้องทำงานโดยมีการเคลื่อนไหวซ้ำ ๆ ที่ข้อมือหรือมือ โดยไม่มีการเปลี่ยนท่าหรือเปลี่ยนท่าน้อยมากในการทำงาน	2.28	0.76	ปานกลาง
2) ท่านทำงานโดยเคลื่อนไหวซ้ำ ๆ ของไหล่อย่างต่อเนื่อง โดยไม่มีการเปลี่ยนท่าน้อยมาก	2.29	0.76	ปานกลาง
3) ท่านทำงานในท่าเดิม ๆ ซ้ำ ๆ ในระยะเวลา มากกว่า 3 ชั่วโมง / วัน (ยืน นั่ง คูกเข่า)	2.19	0.78	ปานกลาง
4) ท่านต้องทำงานโดยการเคลื่อนไหวขึ้นลงของปลายแขนซ้ำ ๆ โดยไม่มีการเปลี่ยนท่า	2.01	0.71	ปานกลาง
5) ท่านต้องใช้มือหรือแขนในลักษณะการเคลื่อนไหวแบบซ้ำ ๆ กันตลอดเวลา และมีความถี่อย่างรวดเร็ว (น้อยกว่า 30 วินาที)	1.65	0.73	ต่ำ
รวม	2.09	0.78	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.20 พบว่า การทำงานในลักษณะซ้ำ ๆ ในภาพรวมทำให้แรงงานผู้สูงอายุมีความเสี่ยงปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.09 เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ส่วนใหญ่จะมีความเสี่ยงปานกลาง โดยประเด็นที่มีความเสี่ยงปานกลาง ได้แก่ การทำงานโดยเคลื่อนไหวซ้ำ ๆ ของไหล่

ต่อเนื่อง โดยไม่มีการเปลี่ยนท่าน้อยมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.29 ต้องทำงานโดยการบิดเกร็งหรือหมุนข้อมือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.60 และต้องทำงานโดยการก้มลำตัวหรือบิดลำตัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.51 ตามลำดับ ส่วนประเด็นที่มีความเสี่ยงปานกลาง ได้แก่ ทำงานในลักษณะที่ต้องเอื้อมหรือเอี้ยวตัวขณะหยิบของ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.31 ต้องทำงานโดยมีการเคลื่อนไหวซ้ำ ๆ ที่ข้อมือหรือมือ โดยไม่มีการเปลี่ยนท่าหรือเปลี่ยนท่าน้อยมากในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.28 และท่านทำงานในท่าเดิม ๆ ซ้ำ ๆ ในระยะเวลามากกว่า 3 ชั่วโมง / วัน (ยืน นั่ง คูกเข่า) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.19 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.21 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการยกหรือเคลื่อนย้ายของ

ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความหมาย
3. การยกหรือเคลื่อนย้ายของ			
1) ท่านต้องยกหรือเคลื่อนย้ายของที่มีน้ำหนักมาก	2.02	0.79	ปานกลาง
2) ท่านต้องออกแรงบีบหรือกำมือจับสิ่งของขณะทำงาน	2.06	0.80	ปานกลาง
3) ขณะทำงานมีการยกของที่มีน้ำหนักมากกว่า 30 กิโลกรัม บ่อย ๆ	1.64	0.75	ต่ำ
4) ขณะทำงาน มีการยกของที่มีน้ำหนักมากกว่า 10 กิโลกรัม บ่อย ๆ	2.00	0.76	ปานกลาง
5) ท่านมีการใช้เครื่องมือที่ก่อให้เกิดความสั่นสะเทือนต่อแขนและมือ	2.47	0.65	สูง
6) ท่านชอบยกของเอง มากกว่าที่จะใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการช่วยยกหรือเคลื่อนย้ายของ	1.89	0.65	ปานกลาง
7) ท่านทำงานกับวัสดุอุปกรณ์ที่มีลักษณะยากในการจับถือ หรือลื่น	1.40	0.61	ต่ำ
รวม	1.93	0.79	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ในภาพรวมการยกหรือเคลื่อนย้ายของทำให้แรงงานผู้สูงอายุมีความเสี่ยงปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.93 เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ประเด็นที่มีความเสี่ยงสูงคือ ระยะเวลาในการหยุดพักเป็นช่วง ๆ ขณะที่มีการใช้เครื่องมือที่ก่อให้เกิดความสั่นสะเทือนต่อแขนและมือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.47 โดยประเด็นที่มีความเสี่ยงปานกลาง ได้แก่ การต้องออกแรงบีบหรือกำมือจับ

สิ่งของขณะทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.06 การต้องยกหรือเคลื่อนย้ายของที่มีน้ำหนักมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.02 และขณะทำงาน มีการยกของที่มีน้ำหนักมากกว่า 10 กิโลกรัม บ่อย ๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.22 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านสิ่งคุกคามทางกายศาสตร์

	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปล ความหมาย
รวมด้านสิ่งคุกคามทางกายศาสตร์	2.04	0.78	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ในภาพรวมด้านสิ่งคุกคามทางกายศาสตร์ของแรงงานผู้สูงอายุในภาพรวมมีความเสี่ยงปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.04

4.5. ด้านสิ่งคุกคามทางจิตวิทยาทางสังคม

ตารางที่ 4.23 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาวะสุขภาพทางจิตใจ

ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปล ความหมาย
4. สภาวะสุขภาพทางจิตใจ			
1) ท่านมีอาการนอนไม่หลับ เพราะคิดมากหรือกังวล	1.69	0.61	ปานกลาง
2) ท่านคิดว่าท่านไร้ค่าในสายตาของคนอื่น	1.09	0.31	ต่ำ
3) ท่านรู้สึกไม่มีความสุขและโศกเศร้ากับชีวิตประจำวัน	1.16	0.40	ต่ำ
4) ท่านรู้สึกหมดหวังในชีวิต	1.16	0.41	ต่ำ
5) ท่านมีปัญหาด้านสุขภาพ	1.65	0.72	ต่ำ
6) ท่านรู้สึกผิดหวังในการกระทำของคนที่ท่านรัก	1.16	0.39	ต่ำ
7) คนอื่นชอบทำให้ท่านรู้สึกไร้ค่าและหงุดหงิด	1.71	0.54	ปานกลาง
8) ท่านรู้สึกเบื่อหน่ายไม่อยากทำอะไร	1.56	0.54	ต่ำ
9) การสูญเสียคนที่ท่านรักไป ทำให้ท่านเป็นทุกข์จนถึงปัจจุบันนี้	1.31	0.52	ต่ำ
10) ท่านมีความรู้สึกว่าคุณทอดทิ้งจากลูกหลาน	1.08	0.29	ต่ำ
รวม	1.36	0.55	ต่ำ

จากตารางที่ 4.23 พบว่า สภาวะสุขภาพทางจิตใจของแรงงานผู้สูงอายุในภาพรวมมีความเสี่ยงต่ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.36 เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ประเด็นที่มีความเสี่ยงปานกลาง ได้แก่ คนอื่นชอบทำให้ท่านรู้สึกไร้ค่าและหงุดหงิด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.71 และมีอาการนอนไม่หลับ เพราะคิดมากหรือกังวล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.69 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.24 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการทำงาน

ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความหมาย
3. สภาพการทำงาน			
1) งานที่ทำอยู่ในปัจจุบันมากเกินไปสำหรับท่าน	1.11	0.35	ต่ำ
2) ท่านและเพื่อนร่วมงานมีความขัดแย้งกัน	1.19	0.52	ต่ำ
3) ท่านไม่ค่อยได้รับความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงาน เมื่อท่านต้องการความช่วยเหลือ	1.24	0.56	ต่ำ
4) หัวหน้ากลุ่มหรือเพื่อนร่วมงานไม่ค่อยยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของท่าน	1.36	0.62	ต่ำ
5) ท่านคิดว่าปริมาณงานที่ทำอยู่มากเกินไป	1.88	0.82	ปานกลาง
6) ท่านมักพูดคุยกหยอกล้อเล่นกับเพื่อนในระหว่างการทำงานเสมอ	2.18	0.71	ปานกลาง
7) ปริมาณงานที่รับผิดชอบส่งผลกระทบต่อชีวิตส่วนตัวของท่าน	2.17	0.81	ปานกลาง
8.ท่านต้องทำงานอย่างเร่งรีบเพื่อให้งานเสร็จทันเวลา	2.02	0.78	ปานกลาง
9.รายได้ของท่านไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในครอบครัว	2.02	0.74	ปานกลาง
10.ในขณะที่ทำงานท่านมักขบคิดปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นกังวลอยู่เสมอ เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาการเงิน เป็นต้น	1.70	0.69	ปานกลาง

ตารางที่ 4.24 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการทำงาน (ต่อ)

ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปล ความหมาย
11.สิ่งแวดล้อมในการทำงานไม่เหมาะสม เช่น อากาศถ่ายเทไม่สะดวก แสงสว่างไม่เพียงพอ หรือมี กลิ่นเหม็นรบกวน ทำให้ท่านรู้สึกอึดอัด/ร้อน/หรือ เครียด	1.72	0.62	ปานกลาง
12.ค่าตอบแทนที่ท่านได้รับ ไม่เหมาะสมเมื่อเทียบกับ ปริมาณงานของท่าน	1.82	0.66	ปานกลาง
13.เมื่อนอกเวลางาน ท่านยังกังวลและเครียดกับงาน ที่ได้รับผิดชอบอยู่	1.71	0.67	ปานกลาง
14.ท่านรู้สึกว่าการที่ท่านทำอยู่ทำให้สุขภาพจิตแย่ ลง	1.44	0.59	ต่ำ
รวม	1.70	0.77	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ในภาพรวมสภาพการทำงานของแรงงานผู้สูงอายุมีความเสี่ยงปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.70 เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ประเด็นที่มีความเสี่ยงสูง คือ มักพูดคุยหยอกล้อเล่นกับเพื่อนในระหว่างการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.48 ส่วนประเด็นที่มีความเสี่ยงปานกลาง ได้แก่ ปริมาณงานที่ได้รับผิดชอบส่งผลกระทบต่อชีวิตส่วนตัวของท่าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.17 ต้องทำงานอย่างเร่งรีบเพื่อให้งานเสร็จทันเวลาและรายได้ของท่านไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในครอบครัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.02 เท่ากัน และแรงงานผู้สูงอายุคิดว่าคิดว่าปริมาณงานที่ทำอยู่มากเกินไป มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.88 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.25 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านสิ่งคุกคามทางจิตวิทยาทางสังคม

	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปล ความหมาย
รวมด้านสิ่งคุกคามทางจิตวิทยาทางสังคม	1.56	0.71	ต่ำ

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ในภาพรวมด้านสิ่งคุกคามทางจิตวิทยาทางสังคมของแรงงานผู้สูงอายุในภาพรวมมีความเสี่ยงต่ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.56

ส่วนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

5.1 โรคและการเจ็บป่วยหรือโรคจากการทำงาน/โรคเกี่ยวเนื่องจากการทำงาน

ตารางที่ 4.26 ข้อมูลภาวะสุขภาพตามความเสี่ยงจากการสัมผัสสิ่งคุกคามทางชีวภาพ ของแรงงานผู้สูงอายุ

ภาวะสุขภาพตามความเสี่ยง	จำนวน (ร้อยละ)	
	มี	ไม่มี
จากการสัมผัสสิ่งคุกคามทางชีวภาพ		
1. 1 เดือนที่ผ่านมาท่านมี ไข้ น้ำมูกไหล ไอ จาม	188 (58.20)	135 (41.80)
2. ตุ่มหนอง ผื่นคัน ผิวน้ำอักเสบบ	117 (36.22)	206 (63.78)
3. คลื่นไส้ อาเจียน ท้องเสีย	35 (10.84)	288 (89.16)
4. โรคที่เกิดการอักเสบหรือติดเชื้อ บริเวณตา ผิวน้ำ การหายใจ	32 (9.91)	291 (90.09)
5. ได้รับบาดเจ็บจากการทำงาน	87 (26.93)	236 (73.07)
6. โรคไข้เลือดออก	0	323 (100.0)
7. โรคเลปโตสไปโรซิส (ฉี่หนู)	0	323 (100.0)
8. โรคฉี่หนู/ปอดอักเสบ/ปอดชวาว	0	323 (100.0)
9. โรคบาดทะยัก	0	323 (100.0)
10. โรคหิวเวาตกโรค	2 (0.62)	321 (99.38)
11. โรคติดเชื้อจากปรสิต/พยาธิ	3 (0.93)	320 (99.07)
12. โรคจากการติดเชื้อรา/เชื้อราที่เล็บ	34 (10.53)	289 (89.47)

จากตารางที่ 4.26 ภาวะสุขภาพจากการสัมผัสสิ่งคุกคามทางชีวภาพของแรงงานผู้สูงอายุพบว่า อาการที่พบมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ 1 เดือนที่ผ่านมาท่านมี ไข้ น้ำมูกไหล ไอ จาม ร้อยละ 58.20 มีตุ่มหนอง ผื่นคัน ผิวน้ำอักเสบบ ร้อยละ 36.22 และได้รับบาดเจ็บจากการทำงาน ร้อยละ 26.93 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.27 ข้อมูลภาวะสุขภาพตามความเสี่ยงจากการสัมผัสสิ่งคุกคามทางกายศาสตร์ของแรงงานผู้สูงอายุ

อาการผิดปกติ	จำนวน (ร้อยละ)	
	มี	ไม่มี
จากการสัมผัสสิ่งคุกคามทางกายศาสตร์		
1. ปวดต้นคอ	216 (66.87)	107 (33.13)
2. ปวดไหล่	245 (75.85)	78 (24.15)
3. ปวดหลังส่วนบน	148 (45.82)	175 (54.18)
4. ปวดข้อศอก	105 (32.51)	218 (67.49)
5. ปวดข้อมือ/มือ	144 (44.58)	179 (55.42)
6. ปวดหลังส่วนล่าง/เอว	228 (70.59)	95 (29.41)
7. ปวดสะโพก/ต้นขา	120 (37.15)	203 (62.85)
8. ปวดน่อง/เข่า	234 (72.45)	89 (27.55)
9. ปวดเท้า/ข้อเท้า/ส้นเท้า	118 (36.53)	205 (63.47)

จากตารางที่ 4.27 ภาวะสุขภาพจากการสัมผัสสิ่งคุกคามทางกายศาสตร์ของแรงงานผู้สูงอายุพบว่า อาการที่พบมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ปวดไหล่ ร้อยละ 75.85 ปวดน่อง/เข่า ร้อยละ 72.45 และปวดหลังส่วนล่าง/เอว ร้อยละ 70.59 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.28 ข้อมูลภาวะสุขภาพตามความเสี่ยงจากการสัมผัสสิ่งคุกคามทางกายภาพของแรงงานผู้สูงอายุ

อาการผิดปกติ	จำนวน (ร้อยละ)	
	มี	ไม่มี
จากการสัมผัสสิ่งคุกคามทางกายภาพ		
1. ได้ยินเสียงพูดคุยไม่ชัด/หูอื้อ	133 (41.18)	190 (58.82)
2. หูสูญเสียการได้ยิน	24 (7.43)	299 (92.57)
3. ปวดแสบผิวหนัง/ผิวหนังแดงไหม้	34 (10.53)	289 (89.47)
4. เหนื่อย อ่อนเพลีย เสียเหงื่อ	258 (79.88)	65 (20.12)
5. หายใจลำบาก/แน่นหน้าอก	61 (18.89)	262 (81.11)
6. มองเห็นไม่ชัด ตาพร่ามัว	201 (62.23)	122 (37.77)

ตารางที่ 4.28 ข้อมูลภาวะสุขภาพตามความเสี่ยงจากการสัมผัสสิ่งคุกคามทางกายภาพของแรงงานผู้สูงอายุ (ต่อ)

อาการผิดปกติ	จำนวน (ร้อยละ)	
	มี	ไม่มี
7. แสบตา ระคายเคืองตา	242 (74.92)	81 (25.08)

จากตารางที่ 4.28 ภาวะสุขภาพจากการสัมผัสสิ่งคุกคามทางกายภาพของแรงงานผู้สูงอายุพบว่า อาการที่พบมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ เหนื่อย อ่อนเพลีย เสียเหงื่อ ร้อยละ 79.88 แสบตา ระคายเคืองตา ร้อยละ 74.92 และมองเห็นไม่ชัด ตาพร่ามัว ร้อยละ 62.23 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.29 ข้อมูลภาวะสุขภาพตามความเสี่ยงจากการสัมผัสสิ่งคุกคามทางเคมีของแรงงานผู้สูงอายุ

อาการผิดปกติ	จำนวน (ร้อยละ)	
	มี	ไม่มี
จากการสัมผัสสิ่งคุกคามทางเคมี		
1. น้ำมูกไหล ไอ จาม แสบจมูก	147 (45.51)	176 (54.49)
2. ระคายเคืองตา แสบตา คันตา	193 (59.75)	130 (40.25)
3. ปวดศีรษะ เวียนศีรษะ	152 (47.06)	171 (52.94)
4. คลื่นไส้ อาเจียน อ่อนเพลีย	57 (17.65)	266 (82.35)
5. ผื่นคันตามผิวหนัง	85 (26.32)	238 (73.68)
6. หอบหืด/หายใจลำบาก/แน่นหน้าอก	35 (10.84)	288 (89.16)
7. มือลอก เท้าเปื่อย ติดเชื้อราที่เล็บ	33 (10.22)	290 (89.78)

จากตารางที่ 4.29 ภาวะสุขภาพจากการสัมผัสสิ่งคุกคามทางเคมี ของแรงงานผู้สูงอายุพบว่า อาการที่พบมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ มีอาการระคายเคืองตา แสบตา คันตา ร้อยละ 59.75 ปวดศีรษะ เวียนศีรษะ ร้อยละ 47.06 และมีน้ำมูกไหล ไอ จาม แสบจมูก ร้อยละ 45.51 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.30 ข้อมูลภาวะสุขภาพตามความเสี่ยงจากการสัมผัสสิ่งคุกคามทางจิตวิทยาทางสังคมของแรงงานผู้สูงอายุ

อาการผิดปกติ	จำนวน (ร้อยละ)	
	มี	ไม่มี
จากการสัมผัสสิ่งคุกคามทางจิตวิทยาทางสังคม		
1. รู้สึกไม่สบาย/รำคาญจากการสัมผัสกลิ่นเหม็น เสียงดัง แสงจ้า	102 (31.58)	221 (68.42)
2. เครียดจากปริมาณงานที่มากเกินไป	99 (30.65)	224 (69.35)
3. เครียด/กังวลจากงานที่เร่งรีบ	122 (37.77)	201 (62.23)
4. เครียด/กังวลจากการทำงานที่ยาวนานมากกว่า 8 ชั่วโมงต่อวัน	106 (32.82)	217 (67.18)
5. เครียด/กังวลกับเพื่อนร่วมงาน/หัวหน้างาน/หัวหน้ากลุ่ม	30 (9.29)	293 (90.71)
6. เครียด/กังวลกับปัญหาอื่นๆ เช่น ครอบครัว การเงิน ปัญหาสุขภาพและโรคประจำตัว ฯลฯ	67 (20.74)	256 (79.26)
7. มีภาวะซึมเศร้า/วิตกกังวล	26 (8.05)	297 (91.95)
8. โดยภาพรวมท่านมีอาการเครียดจากการทำงาน	58 (17.96)	265 (82.04)

จากตารางที่ 4.30 ภาวะสุขภาพจากการสัมผัสสิ่งคุกคามทางจิตวิทยาทางสังคมของแรงงานผู้สูงอายุพบว่า อาการที่พบมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ เครียด/กังวลจากงานที่เร่งรีบ ร้อยละ 37.77 เครียด/กังวลจากการทำงานที่ยาวนานมากกว่า 8 ชั่วโมงต่อวัน ร้อยละ 32.82 และรู้สึกไม่สบาย/รำคาญจากการสัมผัสกลิ่นเหม็น เสียงดัง แสงจ้า ร้อยละ 31.58 ตามลำดับ

5.2 อุบัติเหตุจากการทำงาน

ตารางที่ 4.31 จำนวนและร้อยละของ ข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เคยมีประสบการณ์การได้รับอุบัติเหตุอันเนื่องมาจากการทำงานหรือไม่		
ไม่เคย	77	23.84
เคย	246	76.16
ลักษณะของการบาดเจ็บ/หรือลักษณะของอุบัติเหตุ		
เคล็ด	91	36.99
ขัดยอก	50	20.33
ฟกช้ำ	30	12.20
บาดแผล	75	30.49
ความรุนแรงของการบาดเจ็บ		
บาดเจ็บเล็กน้อย/หายเองได้	237	96.34
บาดเจ็บจนต้องเข้าโรงพยาบาล	9	3.66
อวัยวะที่ได้รับการบาดเจ็บ		
มือ/นิ้วมือ	101	41.06
เท้า/นิ้วเท้า	10	4.07
เข่า, หัวเข่า	15	6.05
แขน, ข้อแขน	43	17.34
ข้อเท้า	13	5.24
ข้อมือ	3	1.21
เอว	9	3.63
ไหล่	25	10.08
ขา	9	3.63
คอ	4	1.61
สะโพก	2	0.81
หลัง	12	4.88

ตารางที่ 4.31 จำนวนและร้อยละของ ข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ท่านใช้อุปกรณ์ป้องกัน เช่น ถุงมือ รองเท้าบูต ผ้ากันเปื้อน หมวก หน้ากากป้องกัน		
ไม่ใช่	240	97.56
ใช่	6	2.44

จากตารางที่ 4.31 พบว่ามีแรงงานผู้สูงอายุที่เคยมีประสบการณ์การได้รับอุบัติเหตุอันเนื่องมาจากการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 23.22 ของแรงงานผู้สูงอายุทั้งหมด โดยลักษณะของการบาดเจ็บ/หรือลักษณะของอุบัติเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการเคล็ด ร้อยละ 36.99 รองลงมาคือ เป็นบาดแผล ร้อยละ 30.49 และขัดยอก ร้อยละ 20.33 ตามลำดับ แรงงานผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความรุนแรงของการบาดเจ็บ บาดเจ็บเล็กน้อย/หายเองได้ ร้อยละ 96.34 ส่วนอวัยวะที่ได้รับการบาดเจ็บมากที่สุดคือ มือ/นิ้วมือ ร้อยละ 41.06 รองลงมาได้แก่ แขน,ข้อแขน ร้อยละ 17.34 และไหล่ ร้อยละ 10.08 ตามลำดับ ทั้งนี้แรงงานผู้สูงอายุไม่ใช้อุปกรณ์ป้องกัน เช่น ถุงมือ รองเท้าบูต ผ้ากันเปื้อน หมวก หน้ากากป้องกัน ร้อยละ 97.56

ตารางที่ 4.32 ข้อมูลอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากการทำงานโดยการสัมผัสสิ่งคุกคามของแรงงานผู้สูงอายุ

อุบัติเหตุที่เกิดขึ้น	จำนวน (ร้อยละ)	
	มี	ไม่มี
จากการสัมผัสสิ่งคุกคามทางกายภาพ		
1. ไฟลวก/น้ำร้อนลวก	25 (10.16)	221 (89.84)
2. สิ้น/หกล้มจากการมองเห็นไม่ชัด/สลัวในสถานที่ทำงาน	129 (52.44)	117 (47.56)
3. สิ่งของตก/หล่น จากแรงสั่นสะเทือนในสถานที่การทำงาน	64 (26.02)	182 (73.98)
4. อุบัติเหตุอื่น ๆ จากการสัมผัสความร้อน/แสง/เสียงดัง/ความเย็น อื่น ๆ	6 (2.44)	240 (97.56)
จากการสัมผัสสิ่งคุกคามทางเคมี		
1. มีสารเคมีหก/รั่วซึมในบริเวณพื้นที่ทำงาน ทำให้มีการสูดดมไอของสารเคมีขณะทำงาน	68 (27.64)	178 (72.36)
2. สารเคมีกระเด็นเข้าผิวหนังหรือหกรดตัว	115 (46.75)	131 (53.25)

ตารางที่ 4.32 ข้อมูลอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากการทำงานโดยการสัมผัสสิ่งคุกคามของแรงงานผู้สูงอายุ (ต่อ)

อุบัติเหตุที่เกิดขึ้น	จำนวน (ร้อยละ)	
	มี	ไม่มี
3. สารเคมีกระเด็นเข้าดวงตาหรือเข้าปากโดยไม่ตั้งใจ	42 (17.07)	204 (82.93)
4. อุบัติเหตุอื่น ๆ	8 (3.25)	238 (96.75)
จากการสัมผัสสิ่งคุกคามทางชีวภาพ		
1. ถูกสัตว์มีพิษกัดต่อย ขณะทำงานหรือหลังจากทำงาน	126 (51.22)	120 (48.78)
2. ถูกสัตว์เลี้ยงกัด/รุมทำร้าย ขณะทำงานหรือหลังจากทำงาน	28 (11.38)	218 (88.62)
3. ถูกสัตว์ที่มีความแหลมคมทิ่มตำ/บาดเฉือน เช่น หอย ปู ปลา	122 (49.59)	124 (50.41)
4. เกิดอุบัติเหตุ เช่น ลื่นล้มในคอกสัตว์ รังแมลงตกหล่น ใส่ จนทำให้การบาดเจ็บหรือมีผื่นคันขึ้นตามผิวหนัง ลำตัว ขณะทำงานหรือหลังจากทำงาน	13 (5.28)	233 (94.72)
จากการสัมผัสสิ่งคุกคามทางกายศาสตร์		
1. การเคลื่อนไหวผิดท่าทาง ทำให้เกิดการเคล็ด/ขัดยอก	171 (69.51)	75 (30.49)
2. การทำงานท่าทางซ้ำ ๆ เดิม ๆจนทำให้การเคลื่อนไหว ข้อต่อเคล็ด/ขัดยอก	188 (76.42)	58 (23.58)
3. นั่งหรือยืนทำงานนานจนกระดูกและกล้ามเนื้อล้า จนส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุ	33 (13.41)	213 (86.59)
4. อุบัติเหตุอื่น ๆจากการเคลื่อนไหวผิดท่า	14 (5.69)	232 (94.31)
จากการสัมผัสสิ่งคุกคามทางจิตวิทยาทางสังคม		
1. การบาดเจ็บจากการทะเลาะวิวาท	4 (1.63)	242 (98.37)
2. ถูกทำร้ายร่างกาย	4 (1.63)	242 (98.37)
3. ลื่นล้ม/พลัดตกจากที่สูงจากการเหม่อลอย/วิตกกังวล	88 (35.77)	158 (64.23)
4. วัตถุหรือสิ่งของหนีบ/ตึง/กระแทก/ชน จากการเหม่อลอย/วิตกกังวล	72 (29.27)	174 (70.73)
5. สารเคมีมีหก/กระเด็นเข้าผิวหนัง จากการเหม่อลอย/วิตกกังวล	28 (11.38)	218 (88.62)

ตารางที่ 4.32 ข้อมูลอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากการทำงานโดยการสัมผัสสิ่งคุกคามของแรงงานผู้สูงอายุ (ต่อ)

อุบัติเหตุที่เกิดขึ้น	จำนวน (ร้อยละ)	
	มี	ไม่มี
จากสภาพแวดล้อมและความปลอดภัย		
1. ถูกของมีคมบาด/ตัด/เฉือน/ทิ่มแทง	172 (69.92)	74 (30.08)
2. วัตถุหรือสิ่งของพังทลาย หล่นทับ ตกหล่นใส่ ทำให้เกิด การเคล็ด/ขัดยอก/ฟกช้ำ	76 (30.89)	170 (69.11)
3. พลัดตกจากที่สูง เกิดการบาดเจ็บบริเวณส่วนต่าง ๆ ใน ร่างกาย	15 (6.10)	231 (93.90)
4. ไฟฟ้าดูด/ช็อต	10 (4.07)	236 (95.93)
5. อุบัติเหตุที่เกิดจากความไม่ปลอดภัย อื่น ๆ	9 (3.66)	237 (96.34)

จากตารางที่ 4.32 อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากการทำงานโดยสัมผัสสิ่งคุกคามทางกายภาพของแรงงานผู้สูงอายุพบว่า อุบัติเหตุที่พบมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ สลื่น/หกล้มจากการมองเห็นไม่ชัด/สลัวในสถานที่ทำงาน ร้อยละ 52.44 สิ่งของตก/หล่น จากแรงสั่นสะเทือนในสถานที่การทำงาน ร้อยละ 26.02 และไฟลวก/น้ำร้อนลวก ร้อยละ 10.16 ตามลำดับ

อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากการทำงานโดยสัมผัสสิ่งคุกคามทางเคมีของแรงงานผู้สูงอายุพบว่า อุบัติเหตุที่พบมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ สารเคมีกระเด็นเข้าผิวหนังหรือกรดตัว ร้อยละ 46.75 มีสารเคมีหก/รั่วซึมในบริเวณพื้นที่ทำงาน ทำให้มีการสูดดมไอของสารเคมีขณะทำงาน ร้อยละ 27.64 และมีสารเคมีกระเด็นเข้าดวงตาหรือเข้าปากโดยไม่ตั้งใจ ร้อยละ 17.07 ตามลำดับ

อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากการทำงานโดยสัมผัสสิ่งคุกคามทางชีวภาพของแรงงานผู้สูงอายุพบว่า อุบัติเหตุที่พบมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ถูกสัตว์มีพิษกัดต่อย ขณะทำงานหรือหลังจากทำงาน ร้อยละ 51.22 ถูกสัตว์ที่มีความแหลมคมทิ่มตำ/บาดเฉือน เช่น หอย ปู ปลา ร้อยละ 49.59 และนั่งหรือยืนทำงานนานจนกระดูกและกล้ามเนื้อล้า จนส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุ ร้อยละ 13.41 ตามลำดับ

อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากการทำงานโดยสัมผัสสิ่งคุกคามทางกายศาสตร์ของแรงงานผู้สูงอายุพบว่า อุบัติเหตุที่พบมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ การทำงานท่าทางซ้ำ ๆ เดิม ๆ จนทำให้การเคลื่อนไหวข้อต่อเคล็ด/ขัดยอก ร้อยละ 69.51 การเคลื่อนไหวผิดท่าทาง ทำให้เกิดการเคล็ด/ขัดยอก ร้อยละ

49.59 และนั่งหรือยืนทำงานนานจนกระดูกและกล้ามเนื้อล้า จนส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุ ร้อยละ 13.41 ตามลำดับ

อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากการทำงานโดยสัมผัสสิ่งคุกคามทางทางจิตวิทยาทางสังคมของแรงงาน ผู้สูงอายุพบว่า อุบัติเหตุที่พบมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ลื่นล้ม/พลัดตกจากที่สูงจากการเหม่อลอย/ วิตกกังวล ร้อยละ 35.77 วัตถุหรือสิ่งของหนีบ/ดิ่ง/กระแทก/ ชน จากการเหม่อลอย/วิตกกังวล ร้อยละ 29.27 และสารเคมีมีหก/กระเด็นเข้าผิวหนัง จากการเหม่อลอย/วิตกกังวล ร้อยละ 11.38 ตามลำดับ

และอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมและความปลอดภัยของแรงงานผู้สูงอายุพบว่า อุบัติเหตุที่พบมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ถูกของมีคมบาด/ตัด/เฉือน/ทิ่มแทง ร้อยละ 69.92 วัตถุหรือ สิ่งของพังทลาย หล่นทับ ตกหล่นใส่ ทำให้เกิดการเคล็ด/ขัดยอก/ฟกช้ำ ร้อยละ 30.89 และพลัดตก จากที่สูง เกิดการบาดเจ็บบริเวณส่วนต่าง ๆ ในร่างกาย ร้อยละ 6.10 ตามลำดับ

ส่วนที่ 6 ผลการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ

6.1 ข้อมูลการทำงานและสถานการณ์ปัญหาภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุที่ทำงานในชุมชน

จากสภาพการณ์ในอดีต ประชาชนในชุมชนสะลง-ซี้เหล็ก ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพในทางเกษตรกรรมเป็นหลัก เช่น ทำนา ทำไร่ ทำสวน และประกอบการค้าขายเล็กน้อย รองลงมาได้แก่ อาชีพเลี้ยงสัตว์และรับจ้าง พืชที่ปลูกในพื้นที่เกษตรกรรมได้แก่ ข้าว ถั่วเหลือง ถั่วลิสง ยาสูบ ผลไม้ และพืชผักต่าง ๆ พื้นที่ราบสูงและภูเขาที่มีการปลูกข้าวไร่ ทำป่าเมี่ยง รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนประมาณ 10,000 - 12,000 บาทต่อปี ในระยะต่อมารวมปี พ.ศ. 2541 การประกอบอาชีพของประชาชนในชุมชนมีลักษณะที่เปลี่ยนไปจากเดิม จากสภาพพื้นที่ที่มีการเพาะปลูก ทำนาที่มีความอุดมสมบูรณ์ทั้งในส่วนที่เป็นป่าไม้และแม่น้ำลำธารต่าง ๆ เมื่อป่าไม้ถูกทำลายมากขึ้น ทำให้แหล่งน้ำที่ใช้ในการเกษตรลดลง ประกอบกับพื้นที่ทำนาทำไร่และพื้นที่ป่า ถูกแปรสภาพกลายเป็นพื้นที่อยู่อาศัย ทำสวนไม้ยืนต้น เช่น มะม่วง ลำไย เป็นต้น ทำให้อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรลดลง ส่งผลให้ประชาชนในวัยแรงงานประมาณ 80 เปอร์เซ็นต์ ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต้องออกไปประกอบอาชีพรับจ้างตามโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ ในซานเมืองเชียงใหม่ หลงเหลือเพียงวัยแรงงานสูงอายุที่อาศัยอยู่ในพื้นที่และประกอบอาชีพที่มีอยู่ในชุมชน เช่น การเพาะปลูก ทำไร่ นา ทำเกษตรพอเพียง จักรสาน เย็บปักถักร้อย และทำขนมพื้นบ้านเพื่อจำหน่ายในชุมชน

รูปแบบการดำรงชีวิตของกลุ่มคนที่อายุมากกว่า 45 ปี ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่สะลง-ซี้เหล็ก ในช่วง 3 - 4 ปีที่ผ่านมา มีความเปลี่ยนแปลงอย่างมาก โดยเฉพาะคนที่อยู่ในวัยแรงงาน ทั้งนี้เนื่องจากคนในกลุ่มนี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงอาชีพจากการทำเกษตรกรรมหรือการรับจ้างในหมู่บ้าน เป็นการรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมหรือวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ วิถีชีวิตของคนส่วนใหญ่ในชุมชนโดยทั่วไปจะเริ่มตื่นกันในเวลาประมาณ 04.00 - 05.00 น. แม่บ้านจะเป็นผู้ตื่นขึ้นมามองหอนิ่งข้าวไว้ และออกไปหาซื้ออาหารสดและอาหารแห้งในตลาดที่อยู่ภายในหมู่บ้าน เพื่อนำมาจัดเตรียมอาหารให้สมาชิกในครอบครัว โดยเฉพาะครอบครัวที่มีสมาชิกเป็นเด็กนักเรียน ในขณะที่พ่อแม่จะลุกขึ้นมาดูแลสัตว์เลี้ยง เช่น ไก่ เป็ด และการเก็บกวาดทำความสะอาดลานบ้าน หรือออกไปดูแลพืชสวนที่ปลูกไว้ใกล้บ้าน และจะกลับเข้ามารับประทานอาหารเช้าในเวลาสาย ๆ ส่วนบ้านที่มีเด็กไปโรงเรียนซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเด็กที่เรียนหนังสือในโรงเรียนในหมู่บ้านจะตื่นขึ้นมาเมื่ออาหารเสร็จเรียบร้อยแล้ว พ่อแม่กลับเข้าบ้านเพื่อรับประทานอาหารเช้าพร้อมกัน วัตถุดิบส่วนใหญ่ที่นำมาปรุงเป็นอาหารจะเป็นจำพวกผักที่ได้มาจากในหมู่บ้าน เช่น ผักกาด หน่อไม้ มะเขือ ส่วนอาหารจำพวกโปรตีน เช่น หมู ไก่ ปลา จะมีผู้นำมาจากตลาดภายนอกหมู่บ้านรับมาขายที่ตลาดในหมู่บ้าน อาหารที่มักจะมีอยู่เป็นประจำจะเป็นอาหารที่เรียกว่า “อาหารเหนือ” ได้แก่ แกงแค จอผักกาด แกงหน่อไม้ แกงขนุน แกง

หยวก ฯลฯ และอาหารที่มักจะขาดไม่ได้ก็คือ “น้ำพริก” ซึ่งเป็นอาหารที่ช่วยในการเพิ่มรสชาติในการรับประทาน การทำอาหารในมือเช้ามักจะทำได้มากมาย เพราะเมื่อรับประทานเหลือจะได้นำห่อไปรับประทาน หรือกลับมารับประทานที่บ้านในตอนกลางวัน หลังจากรับประทานอาหารเช้าเสร็จแล้ว ต่างก็ออกไปทำงานในหน้าที่ของตัวเอง จะเหลือแต่ผู้สูงอายุที่ต้องอยู่บ้านโดยลำพัง หรืออยู่ดูแลเด็กเล็กวัย 1 – 6 ปี ซึ่งพ่อแม่ไปรับจ้างตามโรงงานแต่ถ้าเป็นเด็กที่อยู่ในช่วงหนุ่มสาวก็จะออกไปเรียนหนังสือในตัวเมืองเชียงใหม่ ซึ่งบางคนก็ไปกลับโดยใช้รถมอเตอร์ไซด์ และบางคนก็ไปเช่าหอพักหรืออยู่กับญาติพี่น้อง ดังนั้นในช่วงเวลากลางวันจะไม่ค่อยพบคนวัยหนุ่มสาวหรือวัยแรงงานเท่าใดนัก

บางบ้านจะออกไปทุ่งนาในช่วงเช้ามืดเพื่อรดน้ำ คายหญ้า พ่นยาฆ่าหญ้า แล้วกลับมาอาบน้ำทานข้าวที่บ้านในช่วงเวลาสาย และดำเนินการประกอบอาชีพเสริมในทันทีหลังจากทานข้าวเสร็จ เช่น จักรตอก สานกระบุง สานที่วางสำหรับ สานไม้กวาด สานผลิตภัณฑ์จากใบหญ้าแฝก บางบ้านก็ประกอบธุรกิจครัวเรือนหรือตั้งกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชน เช่น ทำเส้นขนมจีนส่งขายตลาดเมืองใหม่ ทำขนมทองพับทองม้วนเพื่อส่งขายภายในหมู่บ้านและชุมชนข้างเคียง เป็นต้น

ผู้เฒ่าผู้แก่ที่อยู่ดูแลบ้านในตอนกลางวัน บางคนที่มีความรู้ความสามารถในการจักสานหรือทำผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เป็นอาชีพเสริม เช่น การทำไม้กวาด ทำกล้วย (ตระกร้า) ก็จะใช้เวลาในตอนกลางวันนั่งทำและอยู่ดูแลลูกหลานไปด้วย ส่วนผู้ที่ไม่ได้ทำอะไร ซึ่งบางคนอาจพอมีอันจะกินหรืออายุมากแล้ว ก็จะอยู่บ้านถอนหญ้า ตัดแต่งต้นไม้ หรือออกไปเที่ยวหาพูดคุยกับเพื่อนบ้านตลอดในช่วงเวลากลางวัน

ในปัจจุบันกลุ่มอาชีพของชุมชนประกอบด้วยอาชีพ 3 กลุ่มใหญ่ๆ ซึ่งเป็นทั้งอาชีพหลักและอาชีพเสริมของแรงงานสูงอายุที่มีอายุ 45 ปี ขึ้นไป คือ

1. กลุ่มเกษตรกรรม ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ทำนาปรัง ทำพันธข้าว ปลูกกล้วย เลี้ยง ถั่วดิน ข้าวโพด หญ้าแฝก และเลี้ยงสัตว์ เช่น วัว ไก่ เป็ด เป็นต้น
2. กลุ่มหัตถกรรมท้องถิ่น ประกอบด้วย 2 กลุ่มหลักๆ คือ กลุ่มแฝกหลวง(ทำผลิตภัณฑ์จากใบหญ้าแฝก เช่น ตะกร้า กระเป๋า พวงกุญแจ ฯลฯ) และกลุ่มจักสาน (ผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่จะใช้มือเป็นหลักในการทำงาน เช่น สานไม้กวาด ตะกร้า ภาชนะรองรับอาหาร ฯลฯ)
3. กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย กลุ่มทำขนมดอกจอก/ทองพับ/ทองม้วน ศูนย์แปรรูปข้าวชุมชน กลุ่มแปรรูปขนมจีนสดและขนมจีนอบแห้ง

สภาวะทางสุขภาพอนามัย แหล่งการรักษาพยาบาล และสภาวะสิ่งแวดล้อม

ปัญหาโรคภัยไข้เจ็บของชาวบ้านส่วนใหญ่คือโรคระบบทางเดินหายใจ ได้แก่ หวัด ไอ เจ็บคอ หลอดลมอักเสบ ทอลซิลอักเสบ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีโรคระบบทางเดินอาหาร เช่น โรค

ท้องร่วง โรคกระเพาะอาหาร และโรคที่เกี่ยวกับอาการปวดเมื่อยตามบริเวณต่าง ๆ เช่น ปวดแขน ขา ปวดหลัง เป็นต้น ปัญหาสุขภาพของผู้ที่อยู่ในวัยกลางคนและผู้สูงอายุที่พบมากคือ โรคความดันโลหิตสูง โรคปวดข้อ ปวดเข่าจากภาวะหรืออาการของโรคที่พบในชุมชน ทำให้คนในชุมชนมีแหล่งในการรักษาพยาบาลทั้งในด้านการรักษาแบบแผนปัจจุบันหรือการรักษาแบบพื้นบ้าน เมื่อเจ็บป่วยจะรักษาตามที่เคยรักษา นั่นคือการใช้ประสบการณ์ แหล่งที่ใช้รักษาแบ่งออกเป็น 2 พวกคือ รักษาตนเองในหมู่บ้าน และการรักษาภายนอกหมู่บ้าน

ข้อมูลปี 2561 พบว่า ปัจจุบันพื้นที่ชุมชนสะลง-ชีเหล็ก เป็นพื้นที่ที่มีแรงงานผู้สูงอายุอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากและส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร/เลี้ยงสัตว์ หัตถกรรมท้องถิ่นท้องถิ่น และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยทั้ง 3 กลุ่มอาชีพจะเป็นทั้งอาชีพหลักและอาชีพเสริมของผู้สูงอายุในพื้นที่ ซึ่งเป็นงานที่มีลักษณะการทำงานหลายขั้นตอนและมีสิ่งคุกคามทางสุขภาพแฝงอยู่ในแต่ละกระบวนการที่เสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสุขภาพและอาชีวอนามัยในการทำงานของผู้สูงอายุ จากข้อมูลสุขภาพ ปี 2556-2562 ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านสะลงนอกและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลชีเหล็กหลวง พบว่า กลุ่มแรงงานที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไปในพื้นที่ มีอัตราการเจ็บป่วยด้วยโรคจากการทำงานและโรคที่เกี่ยวข้องจากการทำงานหรือสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เพิ่มสูงขึ้น อาทิ โรคที่มีอาการผิดปกติของระบบโครงร่างกล้ามเนื้อ ปวดหลัง ปวดไหล่ ปวดคอ ปวดเอว มีความวิตกกังวล เยื่อตาอักเสบ ติดเชื้อราที่เล็บ ฯลฯ และพบอุบัติการณ์การเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานที่มีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น เช่น การตกจากที่สูง การล้ม การกระแทก ถูกวัสดุมีคมบาดหรือตัด ถูกสัตว์มีพิษกัดต่อยและ ไฟฟ้าดูด ฯลฯ

6.2 สภาพแวดล้อมและความปลอดภัยในการทำงาน

6.2.1 สภาพแวดล้อมและความปลอดภัยในการทำงานโดยภาพรวมของชุมชน สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. สภาพแวดล้อมและความปลอดภัยในสถานที่ทำงานที่มีลักษณะเป็นวิถีชุมชน ซึ่งจะยังคงรักษาวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมในอดีตไว้เนื่องจากมีการสืบทอดและส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่น โดยจะยังไม่ลบภาพวิถีชีวิตเดิมออกไป เช่น อุปกรณ์ส่วนใหญ่ที่ใช้จะยังเป็นไม้ กระบวนการทำงานที่มีลักษณะใช้กำลังคนมากกว่ากำลังจากเครื่องจักร ยังจุดไฟใช้เตาถ่านและเผาแกลบในการประกอบอาชีพ วิถีชีวิตแบบดั้งเดิมนี้ จะพบว่า ผู้ปฏิบัติงานมักไม่มีการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกัน พื้นที่ทำงานจะมีลักษณะแฉะ ไม่มีระบบระบายอากาศที่เหมาะสม มีสิ่งของกีดขวางในสถานที่ทำงาน และยังไม่มีการจัดระเบียบความปลอดภัย ระบบการป้องกันการปนเปื้อนหรือด้านสุขาภิบาลในสถานที่ทำงานมากนัก แต่ไม่พบลักษณะเครื่องมือเครื่องจักรที่อันตรายหรือมีความแหลมคม ไม่พบสารเคมีหรือสารที่ใช้ประกอบใน

การทำงาน ลักษณะการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคล คือ จะไม่มีเวลาว่างเพราะจะทำทุกอย่างที่ตนสามารถทำได้ในขณะนั้น เนื่องจากรู้ทุกขั้นตอนทุกกระบวนการของการทำงาน แข่งทำงานกับตัวเอง มีความต้องการให้งานเสร็จเร็ว (เสร็จแล้วก็พักเร็ว จึงมักทำงานในลักษณะรวดเร็วจนเสร็จ)

ภาพที่ 4.1 สภาพแวดล้อมและความปลอดภัยในสถานที่ทำงานที่มีลักษณะเป็นวิถีชุมชน
ในการผลิตเส้นไหมเงิน

2.สภาพแวดล้อมและความปลอดภัยในสถานที่ทำงานที่มีลักษณะเป็นวิถีสมัยใหม่ โดยคนรุ่นใหม่เข้ามารับช่วงต่อธุรกิจของครอบครัว และมีการปรับปรุงกระบวนการผลิตให้ทันสมัยและสะดวกสบาย สามารถผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ได้ในจำนวนที่มากขึ้นในเวลาอันรวดเร็ว พบว่า จะมีการนำเครื่องมือเครื่องจักรสมัยใหม่เข้าประยุกต์ใช้ในขั้นตอนการทำงาน มีการใช้สารเคมีและวัตถุอันตรายที่หลากหลาย มีระบบขั้นตอนและแบ่งหน้าที่การทำงานที่ชัดเจน ถ้างานที่ตนรับผิดชอบเสร็จก็รอ โดยจะไม่ไปยุ่งหรือไปช่วยในงานอื่นที่ไม่ใช่ความรับผิดชอบของตน เว้นแต่จะมีคนขอความช่วยเหลือหรืองานที่ต้องอาศัยกำลังหรือความร่วมมือจากหลายๆคน แต่ก็ยังไม่มีระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมและ

ความปลอดภัยมากเท่าที่ควร เช่น มีการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันบ้างในบางรายเท่านั้น สารเคมีถูกวางไว้ใกล้วัตถุดิบประกอบอาหาร สายไฟฟ้าชำรุดหลายจุด และเครื่องมือเครื่องจักรไม่มีที่ครอบ ซึ่งอาจเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุได้

ภาพที่ 4.2 สภาพแวดล้อมและความปลอดภัยในสถานที่ทำงานที่มีลักษณะเป็นวิถีสสมัยใหม่
ในการผลิตเส้นขนมจีน

เมื่อจัดแบ่งกลุ่มอาชีพในชุมชนจะสามารถอธิบายประเด็นสภาพแวดล้อมและความปลอดภัยในการทำงาน ได้ดังนี้

1) กลุ่มเกษตรกร พบว่า นอกจากจะทำงานกลางแจ้งแล้ว ส่วนใหญ่การสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันจะไม่เหมาะสม/ไม่รัดกุม และมีการใช้เครื่องจักร เช่น เครื่องตัดหญ้า รถไถ เครื่องสูบน้ำ หรืออุปกรณ์ที่มีความแหลมคมและยกของหนัก เช่น จอบ/เสียม เครื่องพ่นยา อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุหรือการบาดเจ็บจากการทำงานได้

2) กลุ่มหัตถกรรมท้องถิ่น ส่วนใหญ่จะใช้ผ้าคลุมหน้าแทนการสวมใส่อุปกรณ์ที่เหมาะสม มีการสวมใส่รองเท้าบูตแต่ไม่สวมใส่ถุงมือ มีการใช้เคียวเกี่ยว/จอบพรวนดินในช่วงฤดูเพาะปลูก/เก็บเกี่ยววัสดุที่จะนำมาใช้จักรสาน เช่น ดอก ใบหญ้าแฝก เป็นต้น และมีการใช้ของมีคม เช่น เข็มหมุด กรรไกร มีด เคียว เป็นต้น

3) กลุ่มรัฐวิสาหกิจชุมชน พบว่า มีการทำงานกลางแจ้งเป็นระยะเวลานาน ใช้อุปกรณ์ที่มีความแหลมคม เช่น จอบ/เสียม ทำงานกับเครื่องจักร เช่น ใช้รถดัดข้าว เครื่องอบไล่ความชื้น มีการจัดวางสิ่งของไม่เป็นระเบียบ มีการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันไม่เหมาะสม เช่น สวมหมวก/รองเท้าบูตบาง คน ไม่สวมถุงมือ ทำงานในบริเวณพื้นที่ทำงานที่มีน้ำขังแฉะ บางโรงงานต้องทำงานกับเครื่องจักร เช่น เครื่องทำขนมจีน เครื่องนึ่ง เครื่องต้มแป้ง เป็นต้น ผู้ปฏิบัติงานถนัดยืนทำงานมากกว่านั่งทำงาน บางจุดมีสายไฟรั่ว และช่วงฝนตกน้ำจะรั่วไหลเข้าไปในพื้นที่ ซึ่งอาจก่อให้เกิดไฟฟ้าดูด/ช็อตได้อีกทั้งผู้ปฏิบัติงานแม้จะมีการสวมหมวกคลุมผม แต่ก็ยังไม่สวมใส่ถุงมือ เนื่องจากเหตุผลว่าไม่ถนัดในการหยิบจับสิ่งของ

6.2.2 อันตรายหรือความเสี่ยงที่พบจากการใช้แบบสำรวจสภาพแวดล้อมและความปลอดภัยใน
การทำงาน) Walk Through Survey & JSA)

1. กลุ่มเกษตรกร

ตารางที่ 4.33 ขั้นตอนของงาน และอันตรายที่จะเกิดขึ้นในการทำพันธุ์ข้าว

ขั้นตอนของงาน	อันตรายที่จะเกิดขึ้น		ภาพประกอบ (ปัญหา/จุดเสี่ยง/ความไม่ปลอดภัย)
	สิ่งคุกคามกายภาพ/เคมี/ ชีวภาพ/การยศาสตร์/ จิตวิทยาสังคม	unsafe conditions or Unsafe Acts	
1.ปลุกพันธุ์ข้าว (แปลงทำพันธุ์) 2.พรวนดิน (ใช้รถไถ) 3.ยกแปลง/ทำร่อง 4.สูบน้ำเข้าแปลง 5.นำพันธุ์ออกมาจากแปลง และนำไปปลูกยังแปลงนาข้าว 6.สูบน้ำทิ้ง และ 7-10 วัน เปิดน้ำใส่อีกครั้ง เพื่อให้ รากแตกงอก	- ทำงานกลางแจ้ง (ความร้อน)	- การสวมใส่อุปกรณ์ป้องกัน ไม่เหมาะสม/ไม่รัดกุม -ทำงานกลางแจ้งเป็นระยะ เวลานาน - ใช้เครื่องจักร เช่น รถไถ เครื่องสูบน้ำ - ใช้อุปกรณ์ที่มีความแหลม คม เช่น จอบ/เสียม	
7.ใส่ปุ๋ยยูเรีย/ยาฆ่าหอย และตัดหญ้ารอบแปลง	-เครื่องตัดหญ้า/เครื่องพ่น ยา (เสียงดัง) -ยกของหนัก	- การสวมใส่อุปกรณ์ป้องกัน ไม่เหมาะสม -เครื่องตัดหญ้า/เครื่องพ่นยา (อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุจาก การทำงานกับเครื่องมือ เครื่องจักร)	
8.เก็บเกี่ยวผลผลิต	- มีความรีบเร่งในการ ทำงาน เพื่อให้ทันกับ ความต้องการของตลาด - เครียด/กังวล เนื่องจาก รายได้ไม่แน่นอน	- ขาดการประเมินสภาพ ความพร้อมสุภาพของ ตนเอง มุ่งเพียงผลผลิตเป็น หลัก	
9.มัดกล้าดิบๆ	- ใช้มือทำงาน/ก้มๆ เงยๆ	-ไม่มีเก้าอี้/หรือโต๊ะ/หรือที่นั่ง ทำงานที่เหมาะสม	-
10.ขนส่งไปจำหน่าย	-ยกของหนัก	- ยกของด้วยท่าทางที่ไม่ เหมาะสม และหนักเกินกำลัง	-

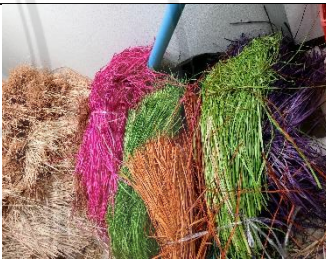
ตารางที่ 4.34 ขั้นตอนของงาน และอันตรายที่จะเกิดขึ้นในการปลูกถั่ว/ข้าวโพด

ขั้นตอนของงาน	อันตรายที่จะเกิดขึ้น		ภาพประกอบ (ปัญหา/จุดเสี่ยง/ความไม่ปลอดภัย)
	สิ่งคุกคามกายภาพ/เคมี/ชีวภาพ/การยศาสตร์/จิตวิทยาสังคม	unsafe conditions or Unsafe Acts	
1. เตรียมดินปลูก 2.หยอดเมล็ดปลูก	- รถไถ - ทำงานกลางแจ้ง (ร้อน)	- หน้ามืด จนเกิดการพลัดตกจากรถไถ - อุปกรณ์หลัก คือ จอบ	
3.ใส่ปุ๋ย	- ปุ๋ยรองพื้น สูตร 16-20-0 - ปุ๋ยยูเรีย 46-0-0 - ยกของหนัก เช่น ปุ๋ย เครื่องพ่นปุ๋ย (การยศาสตร์)	- สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันไม่รัดกุม	
4.กำจัดวัชพืช	- อาหารขึ้น 80/ยาฆ่าหอยเชอรี/พาราควอส/ไกลโฟเซต/อาโซติน/กรัมม็อกโซน (สารเคมี) - เครื่องพ่นยา (เสียงดัง) - ยกของหนัก เช่น เครื่องพ่น เครื่องตัดหญ้า (การยศาสตร์)	- ยกของเกินกำลัง - ยกด้วยท่าทางที่ไม่เหมาะสม - อุบัติเหตุสารเคมีกระเด็นเข้าตา	
5.เก็บเกี่ยว	- มีความรีบเร่งในการทำงานเพื่อให้ทันกับความต้องการของตลาด - เครียด/กังวล เนื่องจากรายได้ไม่แน่นอน	- ขาดการประเมินสภาพความพร้อมสภาพของตนเอง มุ่งเพียงผลผลิตเป็นหลัก - ทำงานกลางแจ้ง - ทำงานตลอดทั้งวัน	

2. กลุ่มหัตถกรรมท้องถิ่น

2.1 กลุ่มแปกหลวง (ผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก) จัดตั้งกลุ่มเมื่อ พ.ศ.2549

ตารางที่ 4.35 ขั้นตอนของงาน และอันตรายที่จะเกิดขึ้นในการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก

ขั้นตอนของงาน	อันตรายที่จะเกิดขึ้น		ภาพประกอบ (ปัญหา/จุดเสี่ยง/ความไม่ปลอดภัย)
	สิ่งคุกคามกายภาพ/เคมี/ชีวภาพ/การยศาสตร์/จิตวิทยาสังคม	unsafe conditions or Unsafe Acts	
1.ปลุก/เกี่ยวหญ้าแฝก/มัดหญ้าแฝก	- อากาศร้อน - ฝุ่น - ใบแฝกบาดมือ - ก้ม และบิดเอี้ยวตัวทำงานนาน เกิน 2 ชั่วโมง/วัน	- ใช้ผ้าคลุมหน้า รองเท้าบูต แต่ไม่สวมใส่ถุงมือ - ใช้เคียวเกี่ยว/จอบพรวนดิน	
2. ต้มและย้อมสีหญ้าแฝก จากนั้นนำไปตากจนแห้ง (3-4 วัน)	- ไฟลวกมือ - สีย้อมกระเด็นเข้าตา/ผิวหนัง ระหว่างต้ม - มีหนูอยู่ในโรงเก็บใบหญ้าแฝก	- ไม่สวมใส่อุปกรณ์ป้องกัน เช่น ถุงมือ เสื้อคลุมปกป้องผิวหนังระหว่างต้ม - การจัดเก็บหญ้าแฝกแห้งในโรงเก็บยังไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย	
3. คัดแยกใบหญ้าแฝกให้มีขนาดเท่ากัน	- ก้มหลัง/คอ เกิน 2 ชั่วโมง/วัน - ใช้มือและข้อมือในการทำงาน	- ไม่มีโต๊ะวาง และเก้าอี้ที่นั่งทำงานไม่เหมาะสมต่อการคัดแยกใบหญ้าแฝก	

ตารางที่ 4.35 ขั้นตอนของงาน และอันตรายที่จะเกิดขึ้นในการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก (ต่อ)

ขั้นตอนของงาน	อันตรายที่จะเกิดขึ้น		ภาพประกอบ (ปัญหา/จุดเสี่ยง/ความไม่ปลอดภัย)
	สิ่งคุกคามกายภาพ/เคมี/ชีวภาพ/การยศาสตร์/จิตวิทยาสังคม	unsafe conditions or Unsafe Acts	
4.กรีดผิวหญ้าแฝกออก	- ถูกผิวใบแฝกบาดมือ - ใช้มือและข้อมือในการทำงาน	- ไม่มีโต๊ะวาง และเก้าอี้ที่นั่งทำงานไม่เหมาะสมต่อการคัดแยกใบหญ้าแฝก - ไม่สวมใส่อุปกรณ์ป้องกัน เช่น ถุงมือป้องกันการถูกบาด - ใช้ของมีคม เช่น เข็มหมุด/กรรไกร	
5. กระบวนการทำผลิตภัณฑ์(สาน) 5.1 ทำพิมพ์สาน 	- มีความรีบเร่งในการทำงาน - รายได้ไม่แน่นอน - มีขัดแย้งกับเพื่อนร่วมงานบ้าง - นั่งบนโต๊ะก้มหลังทำงานมากกว่า 60 ปี - ใช้แรงบีบจากนิ้ว และใช้ข้อมือ/มือ เป็นหลักในการทำงาน - ก้มหลัง/คอ เกิน 2 ชั่วโมง/วัน - คว้นจากป็นกาว	- ไม่มีโต๊ะวาง และเก้าอี้ที่นั่งทำงานไม่เหมาะสม - ไม่สวมใส่ผ้าปิดจมูก ป้องกันฝุ่นและคันไธจากป็นกาว - ทำงานอย่างต่อเนื่องโดยไม่มีการพักนิ้ว/ข้อมือ หรือบริหารกล้ามเนื้อหลัง/คออย่างเหมาะสม บางครั้งมีอาการนิ้วลือก และกล้ามเนื้อบริเวณคอตึง - เครื่องมือที่มีความแหลมคม เช่น กรรไกร จักรเย็บผ้า เข็ม เป็นต้น	 นั่งขัดสมาธิทำงานนานเกิน 2 ชม. ยืนและก้มศีรษะทำงาน ใช้นิ้วและข้อมือในการทำงาน

ตารางที่ 4.35 ขั้นตอนของงาน และอันตรายที่จะเกิดขึ้นในการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก (ต่อ)

3. กลุ่มวิสาหกิจชุมชน

3.1 ศูนย์แปรรูปข้าวชุมชน

ตารางที่ 4.36 ขั้นตอนของงาน และอันตรายที่จะเกิดขึ้นในการแปรรูปข้าวชุมชน

ขั้นตอนของงาน	อันตรายที่จะเกิดขึ้น		ภาพประกอบ (ปัญหา/จุดเสี่ยง/ความไม่ปลอดภัย)
	สิ่งคุกคามกายภาพ/เคมี/ชีวภาพ/การยศาสตร์/จิตวิทยาสังคม	unsafe conditions or Unsafe Acts	
1.ปลุกข้าวตามพันธุ์ที่ตลาดต้องการ (เมล็ดพันธุ์จากศูนย์วิจัยข้าวเชียงใหม่) 2.คัดพันธุ์ต้นข้าวโดยเกี่ยวข้าวที่ไม่ต้องการทิ้ง	- ทำงานกลางแจ้ง (ความร้อน) - ก้มหลังปลูก/เกี่ยวข้าว	- ใช้อุปกรณ์ที่มีความแหลมคม เช่น เคียวเกี่ยวข้าว - การสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันไม่เหมาะสม/ไม่รัดกุม -ทำงานกลางแจ้งเป็นระยะเวลานาน - ใช้อุปกรณ์ที่มีความแหลมคม เช่น จอบ/เสียม	
3.เก็บเกี่ยวรวงข้าวแก่ 4.ตาก หรืออบเพื่อไล่ความชื้น	- ฝุ่น - ก้มตัวทำงาน - นั่ง/ยืนทำงานเกิน 2 ชั่วโมง/วัน	- ทำงานกับเครื่องจักร เช่น ใช้รถดูข้าว เครื่องอบไล่ความชื้น - การสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันไม่เหมาะสม/ไม่รัดกุม -ทำงานกลางแจ้งเป็นระยะเวลานาน	
5. สีและทำความสะอาดสอาดข้าว	- อันตรายต่อการได้ยินจากการทำงานสัมผัสกับเสียงดังของเครื่องจักร	- อุบัติเหตุจากการทำงานกับเครื่องจักร เช่น เครื่องเป่าเอาเมล็ดลืบออก เครื่องสีข้าวกลิ้ง เครื่องสีข้าวขาว เครื่องอัดสุญญากาศ เป็นต้น - การสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันไม่เหมาะสม	
6. บรรจุกระสอบ 25 กิโลกรัม หรือชนิดถุงบรรจุ 1 กิโลกรัม	- นั่ง/ยืนทำงานเกิน 2 ชั่วโมง/วัน - รีบเร่งทำงานให้ทันตามความต้องการลูกค้า - ยกของหนัก เช่น กระสอบบรรจุข้าว	- จัดเรียงกระสอบข้าวไม่เหมาะสม อาจทำให้เกิดการตกหล่นลงมาใส่ผู้ปฏิบัติงานได้	

3.2 กลุ่มแปรรูปขนมจีน

ตารางที่ 4.37 ขั้นตอนของงาน และอันตรายที่จะเกิดขึ้นในการแปรรูปขนมจีน

ขั้นตอนของงาน	อันตรายที่จะเกิดขึ้น		ภาพประกอบ (ปัญหา/จุดเสี่ยง/ความไม่ปลอดภัย)
	สิ่งคุกคามกายภาพ/เคมี/ชีวภาพ/การยศาสตร์/จิตวิทยาสังคม	unsafe conditions or Unsafe Acts	
1. ต้มแป้ง	- ความร้อน/ไอร้อนจากการต้ม(กายภาพ) - ยกถุงแป้ง หนักถุงละ 10 กิโลกรัม (การยศาสตร์)	- การจัดวางสิ่งของไม่เป็นระเบียบ - การสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันไม่เหมาะสม เช่นสวมหมวก/รองเท้าบูตบางคน แต่ส่วนใหญ่จะไม่สวมถุงมือ - บริเวณพื้นที่ทำงานมีน้ำขังแฉะ - บางโรงงานต้องทำงานกับเครื่องจักร เช่น เครื่องทำขนมจีน เครื่องนึ่ง เครื่องต้มแป้ง เป็นต้น	
2. นวดแป้ง โดยตีจนเป็นก้อนปั้นผสมกับน้ำจนแป้งเนียน	- โซเดียมเบนโซเอท (สารกันบูด) - ยืนทำงานอยู่ตำแหน่งเดิมเนื่องจากแบ่งหน้าที่กันชัดเจนจึงต้องทำงานในลักษณะซ้ำเดิมๆ	- การสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันไม่เหมาะสม เช่นสวมหมวก/รองเท้าบูตบางคน แต่ส่วนใหญ่จะไม่สวมถุงมือ - บางโรงงานต้องทำงานกับเครื่องจักร เช่น เครื่องโม้แป้ง เครื่องนวดแป้ง เป็นต้น	

ตารางที่ 4.37 ขั้นตอนของงาน และอันตรายที่จะเกิดขึ้นในการแปรรูปขนมจีน (ต่อ)

ขั้นตอนของงาน	อันตรายที่จะเกิดขึ้น		ภาพประกอบ (ปัญหา/จุดเสี่ยง/ความปลอดภัย)
3. นำแป้งใส่ที่กด โรยเส้นลงในน้ำ เดือด	- ก้มเงยหลังและบิดเอี้ยวตัว - ยืนทำงานอยู่ตำแหน่งเดิมเนื่องจากแบ่งหน้าที่กันชัดเจนจึงต้องทำงานในลักษณะซ้ำๆ - ยกและเคลื่อนย้ายตะกร้าเส้นขนมจีนเพื่อโรยเส้นลงในน้ำเดือด - ความร้อน/ไอร้อนจากน้ำเดือด	- การสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันไม่เหมาะสม เช่น สวมหมวก/รองเท้าบูตบางคน แต่ส่วนใหญ่จะไม่สวมถุงมือ - บริเวณพื้นที่ทำงานมีน้ำขังและ/ลื่น - บริเวณที่ทำงานร้อน เสี่ยงต่อการถูกน้ำร้อนลวกหรือกระเด็นสู่ผิวหนัง	
4. ตักเส้นขึ้นล้าง น้ำเย็น	- ก้มหลัง/คอบทำงาน (การยกศาสตร์) - ออกแรงยกตะกร้าเส้นขนมจีน เพื่อส่งต่อไปยังจุดแพ็คหรือทำการจับเส้น - ส่วนใหญ่ยืนทำงานมากกว่า 4 ชั่วโมง/วัน	- โต๊ะหรือเก้าอี้ที่ใช้ในการนั่งทำงานไม่เหมาะสม - ผู้ปฏิบัติงานถนัดยืนทำงานมากกว่านั่งทำงาน - บริเวณพื้นที่ทำงานมีน้ำขังและ/ลื่น	
5. นำมาจับเส้นวาง ในกระเจาดหรือ ตะกร้า	- ก้มหลัง/คอบขณะแพ็คเส้นขนมจีนหรือขณะทำการจับเส้นใส่กระเจาด (การยกศาสตร์) - ยกตะกร้าขึ้นเก็บบนชั้นวางหนักประมาณ 10 กิโลกรัม - ส่วนใหญ่ยืนทำงานมากกว่า 4 ชั่วโมง/วัน	- โต๊ะหรือเก้าอี้ที่ใช้ในการนั่งทำงานไม่เหมาะสม - ผู้ปฏิบัติงานถนัดยืนทำงานมากกว่านั่งทำงาน - บางโรงงานใช้ เครื่องแพ็คเส้นขนมจีนไฟฟ้า	

3.3 กลุ่มทำขนมทองพับ/ทองม้วน

ตารางที่ 4.38 ขั้นตอนของงาน และอันตรายที่จะเกิดขึ้นในการทำขนมทองพับ/ทองม้วน

ขั้นตอนของงาน	อันตรายที่จะเกิดขึ้น		ภาพประกอบ (ปัญหา/จุดเสี่ยง/ความไม่ปลอดภัย)
	สิ่งคุกคามกายภาพ/เคมี/ชีวภาพ/การยศาสตร์/จิตวิทยาสังคม	unsafe conditions or Unsafe Acts	
1. ผสมแป้ง (แป้งสาลี/กะทิ/น้ำตาล/ไข่/เกลือ/งาดำ/น้ำ)	- ความร้อนจากเตา - ความรีบเร่งในการทำงาน เช่น ช่วงใกล้ส่งงาน	- สายไฟรั่ว และช่วงฝนตกน้ำจะรั่วไหลเข้าไปในพื้นที่ - ผู้ปฏิบัติงานสวมหมวกคลุมผม แต่ไม่สวมใส่ถุงมือ เนื่องจากเหตุผลว่าไม่ถนัดในการหยิบจับสิ่งของ	
2. เปิดเตาทำขนมทองพับทองม้วนให้ร้อน	ความต้องการตลาดค่อนข้างสูง		
3. หยอดส่วนผสมลงในเตา ทั้ง 3 เตา และเปิดดูทุกๆ 3 วินาที	- ยืนทำงานมากกว่า 4 ชั่วโมง/วัน		
4. ใช้แก๊วม้วน และบรรจุใส่ถุงเพื่อจำหน่าย		สายไฟชำรุด	

6.3 ปัจจัยคุกคามทางสุขภาพ

6.3.1 สิ่งคุกคามทางกายภาพ

- แสงสว่างไม่เพียงพอ/แสงจ้า

: กลุ่มเกษตรกร มักพบเจอกับปัญหาแสงสว่างที่มากหรือจางเกินไป เนื่องจากต้องทำงานกลางแจ้ง ท่ามกลางความร้อน และบางครั้งก็ต้องมองทะลุผ่านแสงจ้านั้นเพื่อให้สามารถมองเห็นผลผลิตหรือผลิตผลที่อยู่เบื้องตันนั้นได้ โดยใช้ลักษณะของการค่อยๆเพ็งมองผ่านแสงจ้านั้นออกไป หรือสามารถมองเห็นได้ผ่านลักษณะของ “หยีตา”

: กลุ่มหัตถกรรมท้องถิ่นและกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มักพบเจอปัญหาที่คล้ายกัน คือ ปัญหาการต้องเพ็งกับชิ้นงานที่อยู่เบื้องหน้า เนื่องจากมีแสงสว่างไม่เพียงพอในการทำงาน โดยเฉพาะการใช้สายตาทำงานในช่วงเวลาพลบค่ำหรือกลางคืน แต่หากเป็นช่วงเวลาเช้าก็มักจะมาทำบริเวณหน้าบ้าน บ้างก็ได้แสงสว่างที่เหมาะสมเพียงพอ บ้างก็จางเกินไปเป็นลักษณะของการสะท้อนแสงอาทิตย์เข้าดวงตาเสียมากกว่า แต่ในส่วนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนนั้นจะเพิ่มเติมในส่วนของการแสง

สว่างที่ไม่เพียงพอในจุดหน้าเครื่องจักรหรือจุดหน้าการควบคุมของเครื่อง จึงอาจต้องใช้ลักษณะของการฟังเสียง เพื่อให้สามารถมองเห็นตัวหนังสือขนาดเล็กที่เขียนไว้หน้าเครื่องจักรนั้นได้

- เสียงดัง (ระบุ)

: กลุ่มเกษตรกร อุปกรณ์ที่เป็นอาวุธคู่กายของเกษตรกรส่วนใหญ่คือ เครื่องพ่นยา เครื่องตัดหญ้า ซึ่งมีลักษณะเสียงดังพอสมควร อีกทั้งในขณะที่ฉีดพ่นยังอยู่ใกล้กับหูของเกษตรกรด้วย เพราะใช้มือในการบังคับควบคุมเครื่อง ส่วนกลุ่มหัตถกรรมท้องถิ่นและกลุ่มรัฐวิสาหกิจชุมชนก็เช่นเดียวกัน อันตรายต่อการได้ยินส่วนใหญ่ก็มาจากเครื่องจักรขนาดกลางและขนาดใหญ่ เช่น เสียงดังของเครื่องจักรจากการสีและทำความสะอาดข้าว เครื่องปั่นแป่งทำขนมจีน เป็นต้น

- ความร้อน/เย็น(ระบุ)

: กลุ่มเกษตรกร ส่วนใหญ่มักจะทำงานกลางแจ้ง ซึ่งเป็นกลุ่มที่สัมผัสปัจจัยความร้อนในแทบทุกกระบวนการ อีกทั้งลักษณะการทำงานนั้นยังอยู่กลางแจ้งเป็นระยะเวลายาวนาน

: กลุ่มหัตถกรรมท้องถิ่น มักพบลักษณะของอากาศที่ร้อนอบอ้าวในช่วงฤดูการปลูก และเก็บเกี่ยวหญ้าแฝกก่อนจะนำมาจักรสานหรือขึ้นรูปทำผลิตภัณฑ์ ไอความร้อนจากกระบวนการต้มและย้อมสีหญ้าแฝก จากนั้นนำไปตากจนแห้ง (3-4 วัน) ส่วนในกลุ่มที่ทำการจักรสาน ก็จะต้องไปหาไม้ไผ่ในป่า เพื่อนำมาเป็นวัตถุดิบในการจักรสาน ดังนั้นจึงมีช่วงระยะเวลาหนึ่งที่กลุ่มทำหัตถกรรมต่างๆ จะต้องสัมผัสกับความร้อน

: กลุ่มรัฐวิสาหกิจชุมชน ทำงานกลางแจ้ง (ความร้อน) และสัมผัสความร้อนหรือไอร้อนจากเตา/น้ำเดือด ตลอดจนไอร้อนที่เกิดจากการต้มแป่งเส้นขนมจีน

6.3.2 สิ่งคุกคามทางเคมี

- สารเคมี / ฝุ่นละออง

: กลุ่มเกษตรกร มีการใช้ปุ๋ยและสารเคมีเกือบทุกครัวเรือน เนื่องจากอาชีพเกษตรกรนั้นเป็นทั้งอาชีพหลักและอาชีพเสริมของคนในชุมชน จึงต้องทำงานสัมผัสกับสารเคมีไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง โดยสารเคมีที่นิยมใช้ เช่น ปุ๋ยรองพื้น สูตร 16-20-0 ปุ๋ยยูเรีย สูตร 46-0-0 อาหารสัตว์ 80/ยาฆ่าหอยเชอรี่/พาราควอต/ไกลโฟเซต/อาโซติน/กรัมม็อกโซน ฯลฯ ส่วนฝุ่นละอองก็มักจะสัมผัสอยู่อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากต้องทำงานอยู่กลางแจ้งและอยู่ตามท้องไร่ท้องนา เช่น ฝุ่นจากท้องถนน(ลูกรัง) ฝุ่นจากฟางข้าว ฝุ่นจากขี้ข้าวโพด ฝุ่นจากเครื่องโม/รถไถ/เครื่องจักรต่างๆ

: กลุ่มหัตถกรรมท้องถิ่น มีการใช้สืในการกระบวนการย้อมใบหญ้าแฝก และสารเคมีที่อยู่ในรูปของไอควันจากปิ่นกาเมื่อทำการประกอบชิ้นงานผลิตภัณฑ์ ส่วนฝุ่นที่มีบ้างเล็กน้อยจากวัสดุหรือวัตถุดิบที่ใช้ทำผลิตภัณฑ์ เช่น ฝุ่นจากการจักตอก-เหลาไม้ เพื่อนำมาสาน ฝุ่นจากการกรีดใบหญ้าแฝกก่อนนำมาทำผลิตภัณฑ์

: กลุ่มรัฐวิสาหกิจชุมชน ไม่มีสารเคมีที่เป็นอันตราย เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการบริโภค พบเพียง วัตถุพิษโคเคียมเบนโซเอท (สารกันบูด) ในขนมจีนในบางโรงงาน

6.3.3 สิ่งคุกคามทางชีวภาพ

- เลี้ยงสัตว์/สัมผัสเชื้อโรค/ถูกแมลงสัตว์กัดต่อย (ระบุ)

: กลุ่มเกษตรกร กลุ่มหัตถกรรมท้องถิ่น และกลุ่มรัฐวิสาหกิจชุมชน ส่วนใหญ่มักทำอาชีพอื่น ๆ ประกอบกับการเลี้ยงสัตว์เล็กน้อยในบ้าน เช่น เลี้ยงสุกร ไก่ สุนัข แมว เป็ด วัว ควาย นก ฯลฯ แต่ไม่ได้ทำเป็นอาชีพหลัก เลี้ยงไว้เพียงเป็นอาหารหรือเป็นสัตว์เลี้ยงในบ้านเท่านั้น แต่ก็มีสัตว์ที่ไม่ได้เลี้ยงไว้มาอาศัยอยู่ในบ้านบ้าง เช่น งู ตะขาบ แมงป่อง แต่ก็ไม่มากนัก

- มีแหล่งสะสมพาหะนำโรค เช่น แมลงวัน ยุง แมลงสาบ (ระบุ)

: กลุ่มเกษตรกร กลุ่มหัตถกรรมท้องถิ่น และกลุ่มรัฐวิสาหกิจชุมชน ทั้งสามกลุ่มอาชีพก็จะมีพาหะนำโรคที่คล้ายๆกัน เช่น หนู ยุง แมลงสาบ แมลงวัน แต่ในส่วนของแหล่งการสะสมพาหะนำโรคนั้นอาจพบในสถานที่แตกต่างกัน เช่น ในทุ่งนา ในสถานที่เก็บวัตถุดิบ สภาพแวดล้อมที่มีลักษณะรกรุงรังในงาน กองขยะบริเวณใกล้เคียงสถานที่ทำงาน เป็นต้น

6.3.4 สิ่งคุกคามทางการยศาสตร์

- ลักษณะการทำงานซ้ำๆ/ยกของหนัก/ใช้เครื่องมือทำงาน/ก้ม/เงย/บิดเอี้ยวตัว/ยืนหรือนั่งทำงานนานเกิน 2 ชม. (ระบุ)

: กลุ่มเกษตรกร มีการยกของหนักเป็นประจำและยกด้วยท่าทางที่ไม่เหมาะสม และยกของหนักเกินกำลัง เช่น กระสอบข้าว กระสอบปุ๋ย และมีลักษณะการใช้เครื่องมือในการทำงานทำงานอย่างต่อเนื่องโดยไม่มีการพักนิ้ว/ข้อมือ หรือบริหารกล้ามเนื้อหลัง/คออย่างเหมาะสม และเป็นงานที่มีลักษณะก้มๆเงยๆตลอดช่วงระยะเวลาการทำงาน

: กลุ่มหัตถกรรมท้องถิ่น ลักษณะงานมีการก้ม และบิดเอี้ยวตัวทำงานนาน เกิน 2 ชั่วโมง/วัน ใช้มือและข้อมือในการทำงานเป็นส่วนใหญ่ ไม่มีโต๊ะวางและเก้าอี้ที่นั่งทำงานไม่เหมาะสม

ต่อการคัดแยกใบหญ้าแฝก/การสานผลิตภัณฑ์ นั่งบนโต๊ะกัมหลังทำงานมากกว่า 60 ปี และมีการใช้แรงบีบจากนิ้ว และใช้ข้อมือ/มือ เป็นหลักในการทำงาน

: กลุ่มรัฐวิสาหกิจชุมชน กัมหลังปลูก/เกี่ยวข้าว ยกของหนัก เช่น กระสอบบรรจุข้าว กัมตัวทำงาน ยกและเคลื่อนย้ายตะกร้าเส้นขนมจีนเพื่อโรยเส้นลงในน้ำเดือด นั่ง/ยืนทำงานเกิน 2 ชั่วโมง/วัน ยืนทำงานอยู่ตำแหน่งเดิม เนื่องจากแบ่งหน้าที่กันชัดเจน จึงต้องทำงานในลักษณะซ้ำเดิมๆกัมหลัง/คอขณะแพ็คเส้นขนมจีนหรือขณะทำการจับเส้นใส่กระจาด ยกตะกร้าขึ้นเก็บบนชั้นวางหนักประมาณ 10 กิโลกรัม ส่วนใหญ่ยืนทำงานมากกว่า 4 ชั่วโมง/วัน

6.3.5 สิ่งคุกคามทางจิตสังคม

- ความเครียดและความกังวลในการทำงาน เช่น งานหนัก ภาระงานเยอะ ความเร่งรีบในการทำงาน รายได้ไม่แน่นอน มีความขัดแย้งกับเพื่อนร่วมงานบ้างในบางครั้ง

: กลุ่มเกษตรกร มักจะมีความรีบเร่งในการทำงาน เพื่อให้ทันกับความต้องการของตลาดและเครียด/กังวล เนื่องจากรายได้ไม่แน่นอน และขาดการประเมินสภาพความพร้อมสุขภาพของตนเองมุ่งเพียงผลผลิตเป็นหลัก

: กลุ่มหัตถกรรมท้องถิ่น มีความรีบเร่งในการทำงาน รายได้ไม่แน่นอน และมีขัดแย้งกับเพื่อนร่วมงานบ้าง

: กลุ่มรัฐวิสาหกิจชุมชน ความร้อนจากเตาทำขนมหรือจากหม้อต้มไอน้ำ ทำให้ผู้ที่อยู่ในสถานที่ทำงานเกิดความตึงเครียดจากสภาพอากาศที่ร้อนและหน้างานที่เหน็ดเหนื่อย ต้องทำงานแข่งกับเวลา มีความรีบเร่งในการทำงาน เช่น ช่วงใกล้ส่งกรานต์ความต้องการตลาดค่อนข้างสูงกว่าช่วงอื่นๆ จึงต้องเร่งผลิตให้ทันส่งของ เนื่องจากมีเงินมาเป็นตัวแรงในการทำงาน

3. ปัญหาอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงานของแต่ละกลุ่มอาชีพ

การเจ็บป่วยด้วยโรคจากการทำงาน หรือการบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุจากการทำงานในชุมชน

: กลุ่มเกษตรกร ที่มักพบเห็นกันคือ อาการ หน้ามืด จนเกิดการพลัดตกจากที่สูง เช่น ต้นไม้หรือรถไถ และอุบัติเหตุสารเคมีกระเด็นเข้าตา

: กลุ่มหัตถกรรมท้องถิ่น ที่มักพบเห็นกันคือ ไฟลวกมือ สีย้อมกระเด็นเข้าตา/ผิวหนังระหว่างต้ม ถูกผิวใบแฝกบาดมือขณะกรีดผิวหญ้าแฝกออก

: กลุ่มรัฐวิสาหกิจชุมชน อุบัติเหตุจากการทำงานกับเครื่องจักร เช่น เครื่องเป่าเอาเม็ดลืบออก เครื่องสีข้าวกล้อง เครื่องสีข้าวขาว เครื่องอัดสุญญากาศ เป็นต้น หรืออันตรายที่จะเห็นได้ชัดเจน คือ การจัดเรียงกระสอบข้าวไม่เหมาะสม อาจทำให้เกิดการตกลงลงมาใส่ผู้ปฏิบัติงานได้ บริเวณที่ทำงานส่วนใหญ่จะร้อนอบอ้าวจากสถานที่เองและจากกระบวนการร่วมด้วย เช่น กระบวนการต้ม การนึ่ง การใช้ถ่านไฟ มีความเสี่ยงต่อการถูกน้ำร้อนลวกหรือน้ำร้อนหรือสารเคมีจากกระบวนการกระเด็นสู่ผิวหนังได้ ผู้ปฏิบัติงานยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความปลอดภัยน้อย และมักใช้ชีวิตทำงานกันอย่างประมาทไม่ได้ตระหนักมากเท่าที่ควร เช่น เหตุผลในการไม่สวมใส่ถุงมือ เพราะไม่ถนัดในการหยิบจับสิ่งของและร้อนมือ การไม่ใส่ผ้าปิดจมูกเพราะอึดอัดหายใจไม่ออก เป็นต้น

